Ազգ
Azg
armenian daily
15 ՅՈՒՆՈՒԱՐ 2000 ՇԱԲԱԹ 5 (1973)

Իր եւ դաշնակիցների նկատմամբ ագրեսիայի դեպքում Ռուսաստանը միջուկային զենք կկիրառի

ՄՈՍԿՎԱ, 14 ՅՈՒՆՎԱՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Ռուսաստանն իրավասու է միջուկային զենք կիրառել, բայց միայն այն դեպքում, երբ նրա ու իր դաշնակիցների դեմ ագրեսիա ձեռնարկվի: Այդ մասին այսօր ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ին հայտարարել է ՌԴ զինված ուժերի գլխավոր շտաբի պետի առաջին տեղակալ Վալերի Մանիլովը:

Դա, նրա ասելով, նախատեսված է Ռուսաստանի նոր ռազմական դոկտրինայի նախագծում, որը կարող է հաստատվել արդեն այս տարվա փետրվարին: Նա հայտնել է, որ առաջիկայում փաստաթուղթը կներկայացվի ՌԴ անվտանգության խորհրդի քննարկմանը եւ այնուհետեւ՝ պետության ղեկավարի հաստատմանը:

Գեներալ Մանիլովը, որն այդ փաստաթղթի գլխավոր մշակողներից մեկն է, ընդգծել է, որ միջուկային զենքի՝ որպես զսպման միջոցի նկատմամբ մոտեցումը Ռուսաստանի ռազմական դոկտրինայի նոր նախագծում «գրված է հստակ ու միանշանակ»:

«ՎԱՆՈ+11»

«Պետություն ենք, պետության մեջ պատնություններ էլ կլինեն»

Վահան Հարությունյանը շարունակում է ցուցմունքները

ՍԱՌԱ ՊԵՏՐՈՍՅԱՆ

ՀՀ ՆԳՆ ներքին զորքերի նախկին պետ Վահան Հարությունյանը հունվարի 14-ի դատական նիստում մանրամասնեց Արթուր Յովհաննիսյանին ու Կարեն Ռաֆայելյանին գնդակահարելու մանրամասները: Նրա ասելով, կամովին ներքին զորքերի վարչության ներկայացրած Ա. Յովհաննիսյանի ու Կ. Ռաֆայելյանի հետ չգիտեին ինչ անեն: Վարչության աշխատակիցներին հրահանգել է պահել աշխատասենյակներից մեկում մինչեւ ՆԳ նախարարից ցուցում ստանալը: Հաջորդ օրը նախարարը հրահանգում է տեղափոխել աչքից հեռու մի տեղ, որտեղ կիանդիպի ու կզրուցի նրանց հետ: Վ. Հարությունյանը նպատակահարմար է գտնում նրանց պահել իր ընկերոջ՝ զինծառայող Ռուբեն Սիմոնյանի՝ Վարդաշենում գտնվող ամառանոցում, եւ նրա «Նիվա» մակնիշի մեքենայով էլ տեղափոխում են: Այնուհետեւ Վանո Սիրադեղյանը կանչել է իրեն ու ասել. «Մենք որոշել ենք, որ այդ տղաները պետք է գնդակահարվեն»: Ամբաստանյալը չի առարկել՝ «այն ժամանակ չկար մեկը, որ առարկեր կամ հակառակվեր նախարարին»: Հրամանն իրագործելու նպատակով Վ. Հարությունյանի կարգադրությամբ պատրաստ վիճակի է բերվում նաեւ խլացուցիչով ավտոմատը:

Վահան Հարությունյանն այս ամենը նկարագրեց շատ երկարատեւ, ցանկանալով դրանով ընդգծել, որ այդ հրամանը կատարելը շատ դժվար է եղել:

Տես ▸ էջ 3

ՏՆՏԵՍՈՒԹՅՈՒՆ

Բյուջեի պակասուրդի աջակցման ՀԲ վարկը նվազում է

Կառավարությունների ու վարչապետների համախաղեպ փոփոխությունը կորստաբեր է

ՆԱՐԻՆԵ ԴԻԼԲԱՐՅԱՆ

Հայաստանին տրվելիք Համաշխարհային բանկի կառուցվածքային բարեփոխումների՝ SAC-4 վարկի ընդհանուր գումարը եւ վճարման պարբերականությունը դեռեւս հստակեցված չեն Համաշխարհային բանկի տնօրենների խորհրդի կողմից, իսկ այս վարկի խնդիրը բյուջետային տարվա ընթացիկ ծախսերի ծածկումն է, բյուջեի պակասուրդի փակումը: Զուգահեռաբար լիովին վճարված չէ նախորդ՝ 99 թ. համար նախատեսված SAC-3 վարկը, որի վերջին չափաբաժինը՝ շուրջ 25 մլն դոլարին համարժեք SDR, Հայաստանը պետք է ստանար անցած դեկտեմբերին: ՀԲ հայաստանյան գրասենյակից «Ազգին» հայտնեցին, որ այսօր քննարկվում է SAC-3 վարկի վերջին չափաբաժնի վերակառուցման առաջարկությունը, ինչը նշանակում է, թե այդ 25 մլն դոլարի միայն որոշակի մասը կհատկացվի այս ամսվա վերջին՝ մինչեւ 20 մլն դոլարի սահմաններում, իսկ մնացած 5 մլն դոլարը կգումարվի հավելյալ տրամադրվելիք 10-15 մլն դոլարի վարկային նոր ծրագրին, որն անմիջական հավանականությամբ մարտ-ապրիլ ամիսներին կհատկացվի Հայաստանին արդեն SAC-4-ի շրջանակներում: Ըստ էկոնոմիկայի նախարարության՝ 2000 թ.-ին ՀԲ-ն Հայաստանին կտրամադրի 40-45 մլն դոլարի ընդհանուր վարկային գումար, գրեթե նույնքան, ինչքան նախատեսել էր վարչապետ Վազգեն Սարգսյանը՝ ԱՄՆ մեկնելու նախօրեին, ուր Հայաստանը մասնակցեց Միջազգային արժութային հիմնադրամի եւ ՀԲ տարեկան համաժողովներին:

Տես ▸ էջ 3

Ադրբեջանում հույսեր են կապում Ռուսաստան-ԱՄՆ հակադրության խորացման հետ

ԵՐԵՎԱՆ, 14 ՅՈՒՆՎԱՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Ադրբեջանում ղարաբաղյան հակամարտության կարգավորման հարցում չեն վստահում Ռուսաստանին, Եվրոպայից էլ առանձնակի ակնկալիքներ, կարծես թե, չունեն եւ հույսերը դնում են ԱՄՆ-ի վրա: Համենայնդեպս, նման տրամադրություններ են արտահայտվում ադրբեջանական ԶԼՄ-ներում:

Այսպես, Բաքվի ռուսալեզու «Զերկալո» թերթը տարեվերջյան համարում, վերլուծելով հակամարտության կարգավորման մինչ այժմ եղած գործընթացները եւ դրան առնչվող զարգացումները, գրում է, որ տարածաշրջանում միջմայրցամաքային գերնախագծերի իրականացումը եւ այդտեսով բանակցությունների համար լավագույն մթնոլորտ ստեղծելու եվրամիության փորձերը չհաջողվեցին:

Միեւնույն ժամանակ հույս է հայտնվում, թե Ռուսաստան-ԱՄՆ հակադրության խորացումը կհանգեցնի Անդրկովկասում Արեւմուտքի քաղաքականության շուտափույթ «թեւեռացմանը» եւ Ղարաբաղում նրա դիրքորոշման հստակեցմանը: Բայց այդտիպի շրջադարձի համար բավարար չէ միայն ռուս-ամերիկյան հարաբերությունների սառեցումը. անհրաժեշտ է, որ Ադրբեջանի արեւմտամետ կողմնորոշումը էապես բարձր լինի, քան Հայաստանինը, գտնում է թերթը: Ուստի «մենք ստիպված կլինենք հրաժարվել հավասարակշռված քաղաքականությունից եւ որոշել, թե ինչն է համապատասխանում մեր արտաքին քաղաքական ուղղությանը՝ ՆԱՏՕ-ի հետ ինտեգրվե՞լը, թե՞ ԱՊՀ շրջանակներում պաշտպանության նախարարի՝ իր գործընկերների հետ հանդիպման գնալը», գրում է թերթը:

Առջեւում ԱՊՀ գագաթաժողովն է, որը այս հարցում թերեւս կարող է ինչ-որ չափով պարզություն մտցնել: Մասնավորապես, ինչպես Ադրբեջանում կրկնում են գագաթաժողովի շրջանակներում Քոչարյան-Ալիեւ հանդիպում կազմակերպելու մասին ՌԴ առաջարկությունը, համաձայնության դեպքում ինչ արդյունքներ կունենա այդ հանդիպումը:

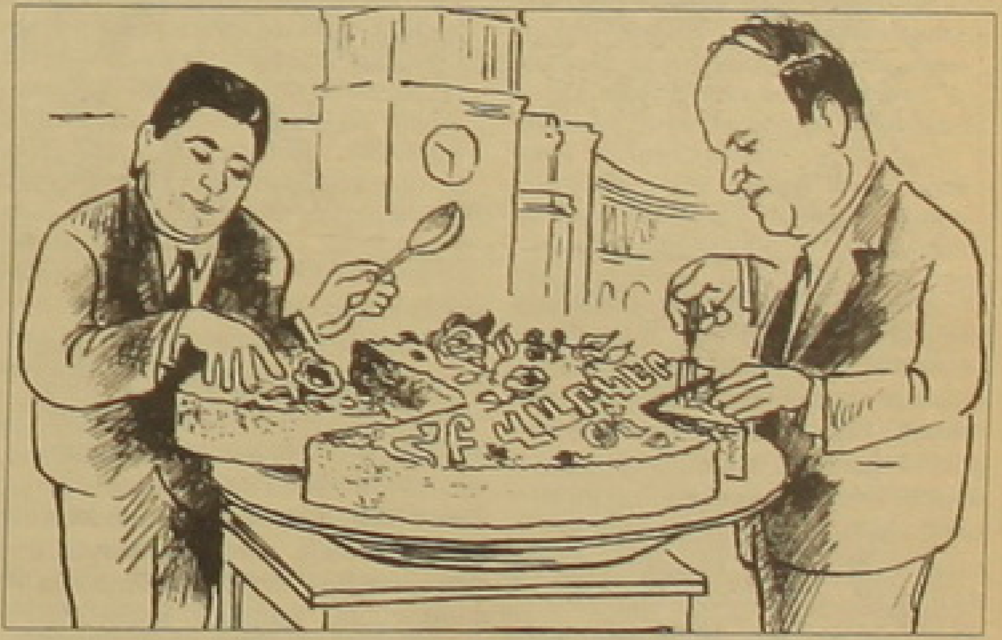

Դեմիրելը ժամանեց Վրաստան

ԹԲԻԼԻՍԻ, 14 ՅՈՒՆՎԱՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Յունվարի 14-ին երկօրյա այցով Վրաստան է ժամանել Թուրքիայի նախագահ Սուլեյման Դեմիրելի գլխավորած պատվիրակությունը: Բարձրաստիճան պատվիրակության կազմում են արտգործնախարար Իսմայիլ Ջեմը, էներգետիկայի նախարար եւ փոխվարչապետ Ջումհուր Էրսումերը եւ այլք: Թբիլիսիի օդակայանում Դեմիրելին դիմավորել է Վրաստանի պաշտոնական պատվիրակությունը՝ նախագահ Շեւարդնաձեի գլխավորությամբ: Դեմիրելը օդակայանում հայտարարել է, որ Թուրքիան շահագրգռված է Վրաստանի կայունությամբ եւ տարածքային ամբողջականության պահպանմամբ:

Այցի նպատակն է վրացական կողմի հետ քննարկել Բաքու-Թբիլիսի-Ջեյհան ծրագրի իրականացման գործում ծագած որոշ բարդությունները: Վրացական կողմը պահանջում է բարձրացնել տարանցման համար Թբիլիսիին վճարվելիք գումարի չափը, ինչի հետեւանքով նախագիծը ժամանակավորապես հայտնվել է փակուղում: Միաժամանակ թուրքական «Հյուրիեթ» օրաթերթը տեղեկացնում է, որ հունվարի 20-21-ը Անկարայում տեղի կունենա վրաց-ադրբեջանա-թուրքական խորհրդակցություն փոխվարչապետների մակարդակով, որի օրակարգում կլինեն նավթասարի կառուցմանն առնչվող հարցերը: Խորհրդակցությանը կմասնակցի նաեւ ԱՄՆ նախագահի ներկայացուցիչ Ջոն Վուլֆը:

Քլինթոն. Կարգավորեք ձեր հակամարտությունները, որպեսզի ձեր նավթն ու գազը կարողանաք տանել

ԵՐԵՎԱՆ, 14 ՅՈՒՆՎԱՐ, ՄՆԱՐՔ: Տարածաշրջանային, այդ թվում Լեռնային Ղարաբաղի եւ Աբխազիայի հակամարտությունների կարգավորումը կարեւոր նշանակություն ունի կայունության ստեղծման համար, որն անհրաժեշտ է Կասպից ծովի էներգապաշարների յուրացման եւ փոխադրման համար: Այդ մասին ասվում է ԱՄՆ նախագահ Բիլ Քլինթոնի կողմից հունվարի 4-ին Կոնգրես ուղարկված ազգային անվտանգության ռազմավարության շուրջ զեկույցում:

Զեկույցում հատուկ ուշադրություն է հրավիրվում կասպիական տարածաշրջանի էներգապաշարների յուրացման գործում ներդրումներին եւ Կովկասի տարածաշրջանից դեպի համաշխարհային շուկաներ դրանց արտահանմանն, ինչը, ԱՄՆ վարչակազմի կարծիքով, թույլ կտա ընդլայնել եւ բազմատեսակ դարձնել էներգիայի աղբյուրները եւ ամրապնդել տարածաշրջանի երկրների տնտեսական բարօրությունը:

1999 թվականի նոյեմբերի 18-ին նախագահ Քլինթոնը ներկա էր Ստամբուլում Բաքու-Թբիլիսի-Ջեյհան նավթասարի կառուցման շուրջ համաձայնագրի եւ Անդրկասպյան գազասարի շինարարության շուրջ հռչակագրի ստորագրմանը: ԱՄՆ նախագահի կարծիքով, այդ խողովակաշարերը կենսունակ են կոմերցիոն տեսանկյունից: Նախատեսվում է, որ գազի մատակարարումները դեպի Թուրքիա կսկսվեն 2002 թվականին, իսկ նավթի մատակարարումները՝ 2004 թվականին: «Կասպիական տարածաշրջանի էներգապաշարների մշակումն ու յուրացումը կբարձրացնի մեր երկրի, Թուրքիայի եւ մեր մյուս դաշնակիցների էներգետիկ անվտանգության մակարդակը: Դա կոմերցիոն հնարավորություններ կստեղծի ԱՄՆ-ի եւ աշխարհի մյուս երկրների ընկերությունների համար», ասվում է զեկույցում:

ԱՄՆ

Բրեդլին թուրքական իշխանություններից պահանջում է ընդունել Հայոց ցեղասպանությունը

ՎԱՇԻՆԳՏՈՆ, 13 ՅՈՒՆՎԱՐ: Այսօր հանդես գալով առանձին հայտարարությամբ, Մ. Նահանգների նախագահության թեկնածուներից Բիլ Բրեդլին (դեմոկրատ) հրապարակել է իր տեսակետները ամերիկահայ ընտրողներին հետաքրքրող ազգային գլխավոր հարցերի վերաբերյալ, հաղորդում է ՀՅԴ Հայ դատի հանձնախումբը:

Բիլ Բրեդլին թուրքական իշխանություններից պահանջել է ընդունել Հայոց ցեղասպանության իրողությունը, կրկնելով անցյալ տարեվերջին Ազգային մամուլի ակումբում իր արած հայտարարությունը, թե չպետք է մոռանալ, որ դարի առաջին ցեղասպանությանը հայերն են ենթարկվել 1915-1923 թթ.-ին Օսմանյան կայսրության կողմից: Անկեղծորեն ընդունելով անցյալի իրողությունները, ասել է նա, մարդկությունը կարող է հասնել ավելի լավ ապագայի:

Ինչ վերաբերում է Լեռնային Ղարաբաղի հիմնախնդրին, նախագահական թեկնածուն շեշտել է, թե «որպես անկախ, ժողովրդավարական եւ բարգավաճ երկիր Հայաստանը կարող է ապահով լինել միայն այն պարագայում, երբ Ադրբեջանը միանա Հայաստանին դիվանագիտական ճանապարհով լուծելու իրենց միջեւ առկախ հարցերը, հատկապես Լեռնային Ղարաբաղի ժողովրդի մարդկային իրավունքներն ու հիմնական ազատությունները ապահովելու խնդրում»:

Հիշեցնենք, որ Մ. Նահանգների նախագահության գրեթե բոլոր թեկնածուները, առնվազն վերջին 20-25 տարիներին, մինչեւ ընտրվելը նմանօրինակ հայտարարություններով հանդես են եկել: Կրկնենք՝ մինչեւ ընտրվելը:

ՉՀԱՄԲՈՒՐՎԵՔ

Գրիպի համաճարակը մոտենում է

Բոտուլիզմն էլ՝ կա ու կա

Արեւմուտքում մոլեգնող գրիպի համաճարակը ենթադրաբար մոտենում է Ռուսաստանին (այստեղ դրան սպասում են հունվարի 20-25-ը) եւ հավանաբար կներթափանցի Հայաստան: Առողջապահության նախարարությունը, սակայն, քնած չէ ու թեեւ գրիպային իրավիճակը հանգիստ է, նախորդ տարվա նույն ժամանակահատվածի համեմատ 2.5 անգամ ավելի խաղաղ, արդեն իսկ պատրաստ է դիմագրավելու անկոչ հյուրին: Համենայն դեպս, այդպես ասացին լրագրողներին երեկ նախարարության կոլեգիայի դահլիճում հրավիրված «կլոր սեղանի» մասնակիցները՝ գլխավոր պետական սանիտարական բժիշկ Վլադիմիր Դավիդյանցը, մասնագիտական բուժօգնության վարչության պետ Հայկ Դարբինյանը, առաջնային բուժօգնության վարչության պետ Ռուզաննա Յուզբաշյանը եւ մանկական ինֆեկցիոն հիվանդանոցի գլխավոր բժիշկ Արա Ասոյանը՝ առողջության եւ «գրիպի չարից հեռու» տարի մաղթելով:

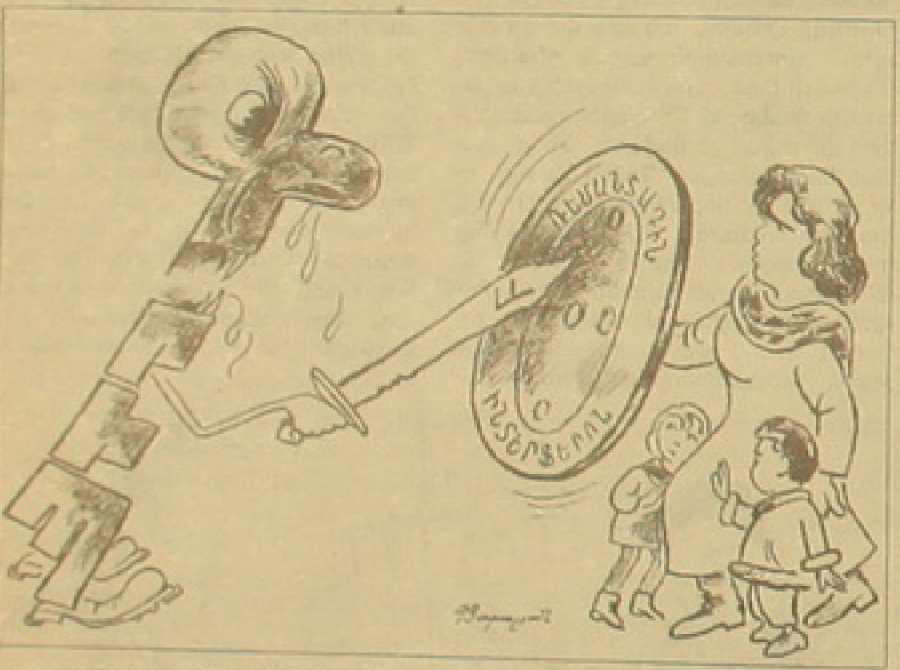

Փակիր բերանդ, երբ փռշտում ես

Հայաստանում գլուխ բարձրացրած գրիպը կանխարգելելու ամենապարզ միջոցն առաջարկեց պրն Դավիդյանցը՝ «բաց-բաց եւ ճիշտ խոսելու» ավանդույթին հավասարին ներկայացնելով հոկտեմբերի 1-ից ներմուծված մոնիտորինգի համակարգի արձանագրած վերջին «ստույգ մասնագիտական տվյալները»: Նախորդ շաբաթ Հայաստանում գրանցվել է սուր շնչառական հիվանդությունների 2777 դեպք, որոնցից 729-ը 0-2, 629-ը 3-4, 614-ը 7-14 տարեկան երեխաների շրջանում (6 երեխա հոսպիտալացվել է): Նույն ժամանակահատվածում Երեւանում դիտվել է հիվանդության 449 դեպք, 124-ը 0-2, 116-ը 3-6, 87-ը 7-14 տարեկան երեխաների շրջանում (հոսպիտալացման դեպքեր չկան): Ասել է թե՝ գրիպի բռնկում, առավել եւս՝ համաճարակ, չկա: Բայց, ինչպես ասվեց, հունվարի վերջին կժամանի՝ հեռու եւ մոտ արտասահմաններից:

Եթե մինչեւ նոր տարի Հայաստանում A տիպի գրիպին զուգահեռ առանձին դեպքերում «գործում» էր B տիպի գրիպի մանրէն (առաջինի պարագայում հիվանդությունն ախտահարում է վերին շնչուղիները, մասնավորապես թոքերը, երկրորդ դեպքում՝ աղեստամոքսային տրակտը), ապա հունվարի 1-ից հետո առկա է միայն A տիպի գրիպի Սիդնեյի տարբերակը, որը Հայաստանում վերջին անգամ հանդիպել է 10 տարի առաջ եւ թոքաբորբով ուղեկցվելու անախորժ յուրահատկություն ունի, այս պահին կազմում է սուր շնչառական հիվանդությունների ընդհանուր թվի 16 տոկոսը: Նախարարության պաշտոնյաներն ակնկալում են լրագրողների օգնությունը՝ համաճարակի վերահաս բռնկումը կանխարգելելու գործում բնակչությանն իրազեկելու առումով:

Նախարարությունն արդեն իսկ սկսել է հակագրիպային, ինչպես նաեւ գրիպի անուղղակի կանխարգելման դեղամիջոցների բաշխումը բուժհիմնարկներին, որոնք հիվանդներին կհատկացվեն անվճար, համաճարակի «տեղ հասնելուն» պես: Տնային կանչերը նույնպես կսպասարկվեն անվճար հիմունքներով: Գրիպով հիվանդին, բնականաբար, անհրաժեշտ է մեկուսացնել ընտանիքի մյուս անդամներից, հաճախակի օդափոխել սենյակը, թոքաբորբից խուսափելու համար մեծ քանակությամբ հեղուկ թեյ եւ ավանդական այլ միջոցներ օգտագործել, խորհուրդ է տրվում սենյակում օղու մեջ թաթախված սխտորի կանխարգելիչ հատիկներ պահել: Հիվանդության կանխարգելման եւ բուժման համար արդյունավետ դեղամիջոցներ են ռեմանտադինը, արբիդոլ կոչվող քիմիական պատրաստուկը, կանխարգելիչ ազդեցություն ունեն ինտերֆերոնի կաթիլները: Ավելի կարեւոր է, ինչպես յուրահատուկ (մաչելի) բառապաշարով արձանագրեց գլխավոր սանիտարական բժիշկը, վերջ տալ գրիպով հիվանդին այցելելու, չայցելելու պարագայում «նեղանալ-մեղանալու» վնասակար հայկական ավանդույթին, գրիպով հիվանդ երեխաներին դպրոց կամ այլ մարդաշատ վայրեր չուղարկել, ինչպես նաեւ առանձնապես չհրապուրվել հակագրիպային պատվաստումներով, քանզի իմունային համակարգն ըստ էության անպաշտպան է գրիպի նկատմամբ՝ վերջինիս անվերահսկելի բազմազանության պատճառով:

Գրիպից մահացության դեպքեր Հայաստանում առայժմ չեն եղել, եւ տիկին Յուզբաշյանը լրագրողներին խնդրեց հրապարակումներից առաջ անպայման ստուգել այդ կարգի տեղեկությունները. նախարարությունը որեւէ բան թաքցնելու պատճառ չունի, սակայն միշտ չէ, որ լուրերը համապատասխանում են իրականությանը:

Զգուշացիր տնային պահածոներից

Նախարարությունը գրիպի համաճարակից ոչ պակաս մտահոգված է բոտուլիզմի եւ սնկային թունավորումների վտանգից. անցյալ տարի արձանագրված բոտուլիզմի 49 դեպքերից տուժած 99 անձանցից մահացել է 11, սնկային թունավորումների 52 դեպքերից տուժած 107 անձանցից՝ 10 քաղաքացի: Հունվարի 1-ից հետո բոտուլիզմից թունավորումների 4 դեպք է արձանագրվել, որոնցից տուժել է 11 հոգի՝ 1-ն Արմավիրի մարզից, 3-ը Կոտայքից, 4-ը Երեւանից եւ 3-ը Մարտունիից (նույն ընտանիքի 3 անդամներից 2-ի վիճակը ծանր է): Բոտուլիզմից խուսափելու համար տնային պայմաններում պատրաստված պահածոներն օգտագործելուց առաջ 15-20 րոպե անհրաժեշտ է եռացնել, բարձր ջերմաստիճանում թունանյութը քայքայվում է՝ դառնալով անվտանգ: Թունավորման ախտանիշների՝ սրտխառնոցի, գլխացավերի, որովայնային ցավերի, փսխումների, 24 ժամ անց՝ երկտեսության ի հայտ գալու պարագայում անհրաժեշտ է դիմել բժշկի, որքան շուտ՝ այնքան լավ:

ԼԻԼԻԹ ՊՈՂՈՍՅԱՆ

ՀԱՄԱՌՈՏ

Այսօր կընտրվի Հայկոմկուսի առաջին քարտուղարը

ԵՐԵՎԱՆ, 14 ՀՈՒՆՎԱՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Հունվարի 14-ին կայացել է Հայաստանի կոմունիստական կուսակցության կենտկոմի բյուրոյի նիստը: Տեղեկացնելով այս մասին, ՀԿԿ գրասենյակից հայտնեցին, որ բյուրոյի նիստում հստակեցվել է հունվարի 15-ին անցկացվելիք կուսակցության պլենումի օրակարգի հարցերի շրջանակը: Ի թիվս այլ հարցերի, պլենումում կքննարկվի ՀԿԿ կենտկոմի առաջին քարտուղարի ընտրության հարցը:

Առաջիկա շաբաթում եղանակի բարելավում չի սպասվում

ԵՐԵՎԱՆ, 14 ՀՈՒՆՎԱՐ, ՍՆԱՐԿ: Առաջիկա օրերին Հայաստանում եղանակի բարելավում չի սպասվում: Այդ մասին հաղորդեցին Հայաստանի օդերեւութաբանության վարչությունից: Ստացված տեղեկության համաձայն, մինչեւ հունվարի 22-ը կպահպանվեն թույլ ամպամածությունն ու ձյան տեսքով ամենօրյա տեղումները: Իսկ հունվարի 22-ից սկսած հայ օդերեւութաբանները եղանակի պարզեցում եւ դրա հետեւանքով նաեւ սառնամանիքների սաստկացում են կանխատեսում:

Լավագույնները բուհ կընդունվեն հարցազրույցով

ԵՐԵՎԱՆ, 14 ՀՈՒՆՎԱՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Կրթության եւ գիտության նախարարությունը, նոր մշակված չափանիշներով, հաստատում է այն վարժարանների ցանկը, որոնց շրջանավարտները կարող են բուհ ընդունվել հարցազրույցով: Այս մասին ասացին ԿԳ նախարարությունում:

Անթիլիասը Պարսկաստանի հայոց թեմի առաջնորդ նշանակեց Սեպուհ արքեպիսկոպոս Սարգսյանին

Ֆրանսպրես գործակալությունը Թեհրանից հաղորդեց, որ Պարսկաստանի հայոց թեմի նոր առաջնորդը Թեհրանի հայոց Սուրբ Սարգիս տաճարում կայացած արարողությունից հետո անմիջապես անցել է իր պաշտոնի կատարմանը: Մեծի տանն Կիլիկիո կաթողիկոս Արամ Ա-ի կողմից նշանակված առաջնորդը՝ Սեպուհ արք. Սարգսյանը, Սիրիայից Թեհրան է ժամանել նույն օրը եւ օդանավակայանից ուղղակի եկեղեցի է մեկնել: Ավելի ուշ սրբազանը այցելություն է տվել Իսլամական հեղափոխության հիմնադիր առաջնորդ Այաթոլլահ Խոմեյնիի դամբարանին:

Իրանում ներկայումս ապրում է շուրջ 300 հազար հայ, որոնցից հազիվ 10 տոկոսն է կաթոլիկ, մնացածը Հայ առաքելական եկեղեցու զավակներ են: Հայերը Իրանի խորհրդարանում ներկայացված են 2 պատգամավորով: 53-ամյա Սեպուհ արքեպիսկոպոսը թեմի առաջնորդի պաշտոնում փոխարինում է նոյեմբերին վախճանված Արտակ արք. Մանուկյանին:

Մեր կողմից ավելացնենք, որ Արտակ սրբազանի մահից հետո ոմանք հույսեր էին տածում, որ Անթիլիասը Ամենայն հայոց հայրապետին կառաջարկի իրեն՝ նշանակել թեմի նոր առաջնորդին, դրանով գործնականորեն հիմք դնելով Մայր աթոռի հետ իր ունեցած մրցակցության վերացմանը, ապացուցելով իր բարի տրամադրությունները ներեկեղեցական երկփեղկվածությունը հարթելու ուղղությամբ:

Հիշեցնենք նաեւ, որ ՀՅԴաշնակցությունը 1956 թ.-ին Իրանի շահի միջամտությամբ Մայր աթոռ Ս. Էջմիածնի ենթակայությունից խլեց հարեւան երկրի 3 թեմերը՝ Թեհրան, Ատրպատական եւ Սպահան, եւ դրանք կցեց իր վերահսկողության տակ անցած Անթիլիասի Մեծի տանն Կիլիկիո կաթողիկոսությանը:

Ելքը՝ արդյունաբերության վերականգնումն է

Նախկինում արդյունաբերական քաղաքի համբավ ունեցող Գավառի բնակչության մեծամասնությունն աշխատատեղերի բացակայության պատճառով ներկայումս զրկված է աշխատելու հնարավորությունից: Դրա հետեւանքով ոչ միայն արտագնա աշխատանքի, այլեւ հիմնական բնակության մեկնողների թիվը հետզհետե ավելանում է: Մեծ է հատկապես մասնագետների հոսքը:

Ներկայումս քայլեր են արվում աշխատատեղերի ստեղծման ուղղությամբ: Ինչպես նշեց քաղաքապետ Ֆելիքս Ղարաբաղցյանը, թանկարժեք քարերի մշակությամբ մասնագիտացած «Ալմազ-2000» ձեռնարկության գործարկման դեպքում ընթացիկ տարում կբացվի 2000 աշխատատեղ: Ըստ պրն Ղարաբաղցյանի, բիզնեսի զարգացմանը չնպաստող ստեղծված անկանոն մթնոլորտի պատճառով այս եւ նմանատիպ ծրագրերի իրականացումը ձգձգվում է (նախ եւ առաջ քաղաքական ու տնտեսական օրենքների մաքուր դաշտ է ստեղծվի):

Քաղաքապետն այն կարծիքին է, որ միայն արդյունաբերության վերականգնմամբ հնարավոր կլինի Գավառը դուրս բերել ներկայիս ծանր իրավիճակից: «Բարիքներն աշխատանքով են ստեղծվում», ասաց քաղաքապետը:

ՆԵԼԼԻ ՄԱՆԱՍՅԱՆ

«Հայներարտբանկը» գտել է ավանդատուներ ներգրավելու արդյունավետ միջոց

Բանկի 17 երջանիկ ավանդատուներ տարին սկսեցին շահումով

Երեկ Հայաստանի Ներմուծման ու արտահանման բանկում՝ «Հայներարտբանկում», տեղի ունեցած ամանորյա վիճակախաղին բանկի 12 ավանդատուներ շահեցին մեկական «Անահիտ» ոսկեդրամ (25 հազ. դրամ անվանական արժեքով) եւ 3-ը «Տիգրան Մեծ» հուշադրամ (50 հազ. դրամ): Առաջին 12-ը բանկի դեկտեմբերի 1-ից 30-ը ավանդ ներդնողներն էին, իսկ երկրորդները բանկի բոլոր 342 ավանդատուներից 3-ը: Վիճակախաղը, որի մասին բանկը հայտարարել էր տարեվերջին, ինչպես նշեց բանկի խորհրդի անդամ Արմեն Վալեսյանը, նպատակ ուներ «ուրախացնել ու հաճելի նվեր մատուցել» իր ավանդատուներին եւ որ ամենագլխավորն է, շահագրգռելով բնակչությանը, ներգրավել մեծ թվով նոր ավանդատուների: Դատելով երեկվա տվյալներից, «Հայներարտբանկի» այս հնարքն իրեն արդարացրել է: Բանկի տվյալներով միայն դեկտեմբեր ամսին ավանդատուների թիվն ավելացել է 69-ով, իսկ ավանդների ծավալը 4,3 մլն դրամով: Դեկտեմբերին ավանդատուների թվի ավելացումը Ա. Վալեսյանը բացատրեց նաեւ «բանկի նկատմամբ բնակչության վստահության ավելացմամբ»: Նրա խոսքերով՝ բանկն էլ իր հերթին է վստահեցնում «արդարացնել այդ վստահությունը»: Որպես դրա ապացույց, վիճակախաղի արդարացիության մեջ համոզվելու համար հրավիրված լրագրողներին բաժանվեց բանկի մասին տեղեկատվական թերթիկ, ըստ որի՝ ներկայումս ակտիվների ծավալով «Հայներարտբանկը» առաջինն է Հայաստանում: Բանկի ընդհանուր կապիտալը 1,5 մլրդ դրամ է, սպասարկվող հաճախորդների թիվը գերազանցում է 13 հազարը: Նույն տեղեկատվության համաձայն 1999 թվականին բանկը կտրուկ բարելավել է իր բոլոր ցուցանիշները: Նկատվել է ավանդատուների թվի զգալի ավելացում: Դրա պատճառը թերեւս ներգրավվող ավանդների բարձր տոկոսադրույքներն են. 20-30 օրով դոլարով ներգրավված ավանդի համար 11 տոկոս, 31-91՝ 16 տոկոս, 92-182՝ 16,5, 183-273՝ 17,5 տոկոս եւ 274 օրից մինչեւ մեկ տարով ներգրավված ավանդի համար 18 տոկոս: Մի հետաքրքիր տեղեկություն եւս՝ բանկը Հայաստանում միակն է, որտեղ կարելի է հաշիվ բացել առանց դրամային սահմանափակումների, այսինքն, ունենալով մեկ դոլար, կարելի է բանկում բացել սեփական հաշիվ:

Գ. ՄՈՒՐՈՅԱՆ

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակության Թ տարի
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«Ազգ» թերթի հիմնադիր խորհուրդ
Երեւան 375010, Հանրապետության 47
Ֆաքս 529353, AT&T (3742) 151065,
e-mail INTERNET: azg2@arminco.com
Գլխավոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ / հեռ. 521635
Խմբագիր
ՊԱՐՈՅՐ ՅԱԿՈԲԵԱՆ / հեռ. 529221
Տնօրեն
ՀՐԱՅՐ ԶՕՐԵԱՆ / հեռ. 562863
Համակարգչային ծառայություն / 562941
Apple Macintosh
համակարգչային ցանցը «Ազգ» թերթի
Հղումը «Ազգին» պարտադիր է
Նյութերը չեն գրախոսվում ու չեն վերադարձվում
«AZG» DAILY NEWSPAPER
Editor-in-chief
H. AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.,
Yerevan, Armenia, 375010

ԱԶԳ

ընթացիկ

Մեղադրյալի աթոռին կհայտնվի՞... քաղաքական կուսակցություն

ՀՀՇ-ական ռեժիմի իրական դեմքը

«Վանո Սիրադեղյան+11» քրեական գործի դատավարությունը վերջապես ընթացք է հավաքում: Արդեն երեք օր է, ինչ դռնբաց դատական նիստում ցուցմունքներ է տալիս ՀՀՇ-ի անսահմանափակ իշխանության օրոք ՀՀ ներքին զորքերի հրամանատարի բարձր պաշտոնը զբաղեցրած մեղադրյալ Վահան Հարությունյանը: Մարդ, որը իր իսկ խոստովանությամբ «այն ժամանակ պատրաստ էր ատամներով պաշտպանել Վանո Սիրադեղյանին» եւ ՀՀՇ-ից անհրաժեշտ չափով դժգոհ լինելու որեւէ հիմք, թերեւս, չունի: Եվ ահա այդ մարդը ոչ թե քննչական մեկուսարանում, ոչ թե ենթադրյալ ճնշումների ազդեցությամբ, այլ միանգամայն սթափ հրապարակային դատավարության ընթացքում, որի նշանակությունը չհասկանալ չի կարող, սկսում է բացել սահմռկեցուցիչ ոճրագործությունների շղթան, որ, իր բառերով, մտահղացել է հենց իրեն քաղաքական կուսակցություն համարող կազմակերպության ղեկավարների «մի խումբը»: Ըստ ամբաստանյալի, կայացվել է «կուսակցական որոշում», իսկ իրենք սոսկ իրականացրել են դրանք, այսինքն՝ սպանել են իրենց անձնապես ոչ մի վնաս չտված եւ նույնիսկ անծանոթ մարդկանց, ովքեր դժբախտություն են ունեցել ընկնելու ՀՀՇ-ական «սեւ ցուցակի» մեջ 1991-ից որդեգրված «ով մեզ հետ չէ, ուրեմն թշնամի է» սկզբունքով: Նման «կուսակցական որոշում» ընդունողների համապատկերում, ամբաստանյալի խոսքերով, «Վանո Սիրադեղյանը կարող է հրեշտակ թվալ», քանզի «ընդամենը» ստանձնել է մարդասպաններին պատասխանատվությունից ազատ պահելու հանձնառություն:

Անշուշտ, դատարանը դեռ վերջնական եզրակացություն պետք է կայացնի Վահան Հարությունյանի այս մերկացումների կապակցությամբ: Բայց ինչ էլ լինի, սրանք ցնցող մերկացումներ են: Հիմա հասկանալի է դառնում շատ բան, նույնիսկ թե ինչո՞ւ Արծրուն Մարգարյանը կարող էր ունենալ ինքնասպանություն գործելու՝ հասարակությանն առայժմ անհայտ դրդապատճառներ: Կամ ինչո՞ւ էր ակնարկում ՀՀՇ վարչության նախագահ, ԱԺ պատգամավոր եւ տվյալ գործով մեղադրյալ Վանո Սիրադեղյանը, երբ հայտարարում էր, թե ինքը «քավության նոխազ չի դառնա»: Դեռ մինչեւ դատավարությունն սկսելը սա կարելի էր հասկանալ իբրեւ ՀՀՇ-ի նախկին «երեւելիներին» ուղղված սպառնալիք, որ եթե ջանքեր չգործադրեն իրեն «փրկելու», բոլորի անունները կտա, բոլորին ջրի երես կհանի: Ընթացակարգի համաձայն, Վանո Սիրադեղյանը դատական հարցաքննության է ենթարկվելու ամենավերջում: Կարելի է չտարակուսել, որ մինչ այդ գործը «ձեռնտու հունով» չշեղվելու դեպքում նա իր սպառնալիքը իրականություն կդարձնի: Եվ միգուցե մենք դեռ էլ ավելի ցնցող մերկացումներ կլսենք, եթե մինչ այդ Վանոյին... որեւէ «բան չպատահի»: Իսկ դա շատ եւ շատ հավանական է դառնում, մանավանդ եթե չմոռանանք, որ ՀՀՇ-ի օրոք «իշխած» (եւ ոչ թե կառավարած) ոչ քիչ «երեւելիներ» դեռ այսօր էլ շատ ամուր դիրքեր են զբաղեցնում պետական իշխանության զանազան մարմիններում, ունեն պետական ու հասարակական կյանքի վրա լրջորեն ազդելու տնտեսական, քաղաքական ու այլ զորեղ լծակներ:

Հիմա հասկանալի է դառնում ՀՀՇ-ի եւ հհշածին ուժերի, մինչեւ 1998-ի փետրվարյան իշխանափոխությունը բարձր պաշտոններ վարած առանձին անձանց համերաշխ վայնասունը այս քրեական գործն իբրեւ «քաղաքական հետապնդում» ներկայացնելու առումով: ՀՀՇ-ամետ մամուլը մեծ ծգծգումներով սկսված այս՝ դատավարությունը սրբապղծորեն փորձում է ներկայացնել իբրեւ «հոկտեմբերի 27-ի դեպքերից հասարակության ուշադրությունը շեղելու» փորձ, «մոռանալով», որ գործի հետաքննությունն ու նույնիսկ դատավարությունը սկսվել են հոկտեմբերի 27-ից բավական առաջ: Եվ եթե կարելի է ցինիկաբար խոսել «հոկտեմբերի 27-ի դեպքերից հասարակության ուշադրությունը շեղելու» մասին, ապա ինչո՞ւ չի կարելի ենթադրել, թե հոկտեմբերի 27-ի դեպքերի ետեւում էլ կանգնած են հենց այն մարդիկ, ովքեր այդ կերպ փորձեցին հենց «շեղել հասարակության ուշադրությունը» եւ խույս տալ իրենց իշխանության օրոք կատարված ոճիրների համար պատասխանատվությունից: Ծանոթ չեմ հոկտեմբերի 27-ի գործի բացահայտմամբ զբաղվող քննչական խմբի աշխատանքային վարկածներին (10-ից ավելի են, որոնցից մի քանիսն արդեն հերքվել են ըստ զինդատախազ Գագիկ Ջհանգիրյանի վերջին հայտարարության), բայց սա էլ մի վարկած է, որը գոյության նույնքան (միգուցե շատ ավելի) իրավունք ունի, քան մյուսները: Ինչո՞ւ կարելի է կասկածել ՀՀ նախագահին, ՀՅԴ-ին, ԱԺՄ-ին, ՍԻՄ-ին, մի խոսքով՝ ում ասես, բայց ՀՀՇ-ին ոչ:

Եվ արդյո՞ք հոկտեմբերի 27-ի իրական կազմակերպիչները չեն, որ անվերջ սրում են երկրի ներքաղաքական իրադրությունը, խափանում նախագահ-վարչապետ-խորհրդարան փոխհամաձայնության կայացումը, նրանց միջեւ վստահության վերականգնումը: Իսկ այդպիսիք կարող են լինել նախկին իշխող վարչակազմի այն «կուսակցական խմբի» անդամները, որոնց համեմատ Վանո Սիրադեղյանն ընդամենը «հրեշտակ» է:

Հոկտեմբերի 27-ի դեպքերի բարոյական պատասխանատվությունը դնել նախկին ընդդիմադիրների վրա, ովքեր, իբր, «անվերջ թշնամություն են հրահրել» հհշական իշխանությունների նկատմամբ՝ անթույլատրելի է: Նախկին իշխանություններն իրենք են իրենց քստմնելի գործերով «վաստակել» ժողովրդի բացարձակ մեծամասնության անանց ատելությունը: «Վանո Սիրադեղյան+11» քրեական գործի սկսված դատավարությունը խոստանում է բացել այդ «գործերի» շղթան: Տեսնենք կհաջողվի՞, թույլ կտա՞ն, եւ հհշական ռեժիմը, նրա քաղաքական կուսակցությունը կհայտնվե՞ն մեղադրյալի աթոռին, թե՞ ոչ:

ՌԱՖԻԿ ՀՈՒՆԱՆՅԱՆ

«ՎԱՆՈ+11»

Պետություն ենք, պետության մեջ սպանություններ էլ կլինեն

Սկիզբը էջ 1

Զրուցել է Արծրուն Մարգարյանի հետ եւ մինչեւ վերջ հույսը չի կորցրել, որ նախարարը կարող է փոխել հրամանը: Սակայն, Վ. Սիրադեղյանը կատաղել է նրա հետ ու զայրացած ասել. «էդ ի՞նչ ֆոկուսներ ես անում, տրված է հրահանգ, կատարիր»: Ամբաստանյալը շեշտեց, որ այն ժամանակ իր համար ավելի կարեւոր էր Վանոյի հրամանը կատարելը, այդ իսկ պատճառով կանչում է ամբաստանյալ Երանոս Մելքոնյանին (ներքին զորքերի կադրային սպա) ու հանձնարարում գնդակահարել Ա. Հովհաննիսյանին ու Կ. Ռաֆայելյանին: Վերջինս հրաժարվում է, իսկ Վ. Հարությունյանը փորձում է հարցի այլ լուծում գտնել, սակայն մտավախություն է ունենում, որ միգուցե այդ տղաներից մեկը նախարարին տեղեկություններ է հաղորդում եւ ետ է կանգնում իր մտադրությունից:

Նրա տատանումները փարատում է Արծրուն Մարգարյանը՝ «միգուցե, իրո՞ք, ձգել պետք չի»: «Արծրունին ասացի, եթե որոշում ենք, որ պետք է գնդակահարվեն, Սահակը խմած է, նա էլ թող տանի»: Նկատի ունի վարչության աշխատակից, ամբաստանյալ Սահակ Բալյանին, որին միացել են նաեւ Մկրտիչ Առաքելյանը, Հայկ Աղաջանյանը: Վերջիններս վերադարձել են ու զեկուցել հրամանը կատարելու մասին: «Չնայած զեկուցեցին, որ հրամանը կատարված էր, նրանք, իրոք, կոտրված էին», հայտնեց Վ. Հարությունյանը, որը ենթականերին հուսադրել է, ասելով. «Ոչինչ, պետություն ենք, պետության մեջ նման բաներ էլ են լինում»: Նախարարին զեկուցել է, որ երկու տղաները գնդակահարված են ու թաղված»:

Նախարարը կասկածամտորեն է վերաբերվել հրամանի լիարժեք կատարմանը, ստուգելու անհրաժեշտություն է զգացվել, քանի որ լուրեր են շրջել, որ Ա. Հովհաննիսյանին տեսել են Ռոստովում, հետո՝ մեկ այլ տեղ: Տեղացած առատ ձյունը հնարավորություն չի տվել գտնել հողը, եւ որոշումը հետաձգվում է: Այնուհետեւ, կատարված ոճիրը հանգիստ չի տալիս նրանց, սպանվածների հարազատները նույնպես անհանգստացած են լինում: Ամբաստանյալը հայտնեց, թե մտածում էր, որ ավելի ճիշտ կլինի դիակները հանձնել ծնողներին եւ բացատրել, որ պատերազմական իրավիճակում է կատարվել (գնդակահարվել են 94 թ. հունվարի 24-ի գիշերը): Բայց «Վանոն ասաց՝ դա քո պրոբլեմը չէ», ծնողներին ինքը կպատասխանի, եթե դրա անհրաժեշտությունը զգա:

Ամբաստանյալ Վահան Հարությունյանն այնուհետեւ անդրադարձավ ժամանակի քաղաքական իրավիճակին, երբ հանրապետությունում լարված մթնոլորտ էր ստեղծվել՝ միտինգներ, ցույցեր, որոնցից մեկի ժամանակ ելույթ ունեցավ Աշոտ Մանուչարյանը՝ պնդելով, որ կապացուցի Վանո Սիրադեղյանի մեղավորությունը մի քանի սպանությունների մեջ: Մյուս կողմից, ՀՀՇ-ի՝ մյուս թեւը՝ «յոթնյակը», ստորագրությամբ դիմել էր ՀՀ նախագահին՝ պահանջելով Վանոյին ազատել ՆԳ նախարարի պաշտոնից: Վ. Հարությունյանի ասելով, ՀՀՇ-ի այն անձինք, ովքեր Վանոյի հրաժարականն էին պահանջում, մասնակից էին կատարված սպանությունների որոշումների կայացմանը: Լարված իրավիճակում ուժային կառույցների համակարգող է նշանակվում Վազգեն Սարգսյանը, եւ այդ ժամանակ Արմեն Տեր-Սահակյանն ու նրա տղաները, առանց արտաքին դեմքի, պարզապես բերվեցին ու հանձնվեցին:

Վահան Հարությունյանն ավելացրեց, որ Վազգեն Սարգսյանը նույն ժամանակամիջոցում պնդել է, որ ինքն անցնի քաղաքացիական աշխատանքի, ասելով՝ «դա է ճիշտը»: Պահանջը կրկնվել է երկրորդ անգամ, որից հետո խորհրդակցել է իր նախարարի հետ: Մի քանի օր հետո Վ. Սիրադեղյանը կանչել է ու ասել. «Վայ քո ՀՀ նախագահը չի կարողանում ներել, որ դու առանձնատուն ես կառուցում»: Ամբաստանյալի ասելով, Չինաստանի առեւտրի պալատը իբրեւ իր առանձնատունն էին ներկայացնում ՀՀ նախագահին: Այնուհետեւ նախարարը նրան առաջարկում է երեք ամսով արձակուրդ գնալ, հետո կտեսնեն, թե ինչ անեն: Ինքը ազատման դիմում է գրում, սակայն նախարարը մեկ ժամ հետո հրաման է ստորագրում Սեւանի ռեգիոնալ վարչության՝ պետ նշանակելու մասին: Խորհուրդ է տալիս նաեւ չընդդիմանալ հրամանին, իրեն չի կարելի քաղաքացիական աշխատանքի անցնել, պարտադիր պետք է մնա համակարգում, որովհետեւ դատախազությունը կարող է նրան հանգիստ չտալ:

Սեւանում մեկ շաբաթ մնալուց հետո վերադառնում է Երեւան եւ ծանոթանում Մյասնիկյանի շրջանի դատախազությունից ուղարկված ծանուցագրին, որով նրանից պահանջվել է վկայություն տալ Արթուր Հովհաննիսյանի ու Կարեն Ռաֆայելյանի անհետանալու կապակցությամբ հարուցված քրեական գործի մասին: «Կապվեցի Վանոյի հետ ու կարդացի ծանուցագրի տեքստը: Նա ուշադրություն չդարձրեց դրան ու ասաց՝ գցի աղբարկղը: Ինձ այլեւս չկանչեցին մինչեւ 98 թվականը», ավելացրեց ամբաստանյալը: Ներքին զորքերի նախկին պետը խոստացավ երկուշաբթի օրը պատմել 95-98 թթ. ընկած իրադարձությունների մասին մինչեւ իր ձերբակալվելը:

Բյուջեի պակասուրդի աջակցման ՀԲ վարկը նվազում է

Սկիզբը էջ 1

ՀԲ ներկայացուցիչները պնդում են, որ ի տարբերություն նախորդ տարիների, այս անգամ Հայաստանին հատկացվելիք կառուցվածքային բարեփոխումների վարկը ոչ թե 1 տարվա տեւողություն կունենա, այլ՝ 2: Այսինքն՝ միջնաժամկետ կառուցվածքային բարեփոխումների ուղղվածություն կունենա: Ռազմավարական առումով այս մոտեցումն ունի դրական կողմեր, բայց զուտ ընթացիկ խնդիրները լուծելու տեսակետից Հայաստանի համար բավական մտահոգիչ է, քանզի 1999 թ. բյուջեի կատարողականն արձանագրում է, որ 2000 թ. մենք մուտք ենք գործում բյուջետային պարտքերով եւ չվճարումների բեռով: Հետեւաբար պետությանը անհրաժեշտ կլինեն կանխիկ գումարներ՝ հրշեջ կարգով փակելու հատկապես սոցիալական ոլորտում գոյացած չվճարումները՝ թոշակներ, նպաստներ, բյուջետային հիմնարկների աշխատավարձեր:

Արամ Սարգսյանի կառավարությունը նախատեսում է այս տարի հարկային ոլորտում վարչարարության բարելավմանն ուղղված համալիր լուրջ միջոցառումների ծրագիր, որի արդյունքում առաջին կիսամյակից հետո կբարձրանա հարկերի հավաքագրելիության աստիճանը, եւ ըստ կարելվույն կբացառվեն սողանցքները բյուջեն շրջանցելու ճանապարհին: Կոռուպցիայի դեմ պայքարի ամենաարդյունավետ գործուն եղանակը սա է. թույլ չտալ, որ օրենքների անկատարության պատճառով պետական եկամուտների նախարարության հարկային եւ մաքսային ստորաբաժանումների աշխատակիցներն իրենց բյուջեն համալրեն՝ ի հաշիվ պետական գանձանակի: Պետբյուջեին վճարելը պետք է լինի ավելի ձեռնտու յուրաքանչյուր գործարարի համար, քան կաշառք տալը: Բայց այս աշխատանքն անգամ ամենահրաշալի կազմակերպման պարագայում կտա իր արդյունքները 2000 թ. երկրորդ կիսամյակում, իսկ մինչեւ երկրորդ կիսամյակ պետությունը պետք է կարողանա կատարել իր պարտականությունները հասարակության սոցիալապես անապահով խավերի, նաեւ բյուջետային աշխատողների հանդեպ:

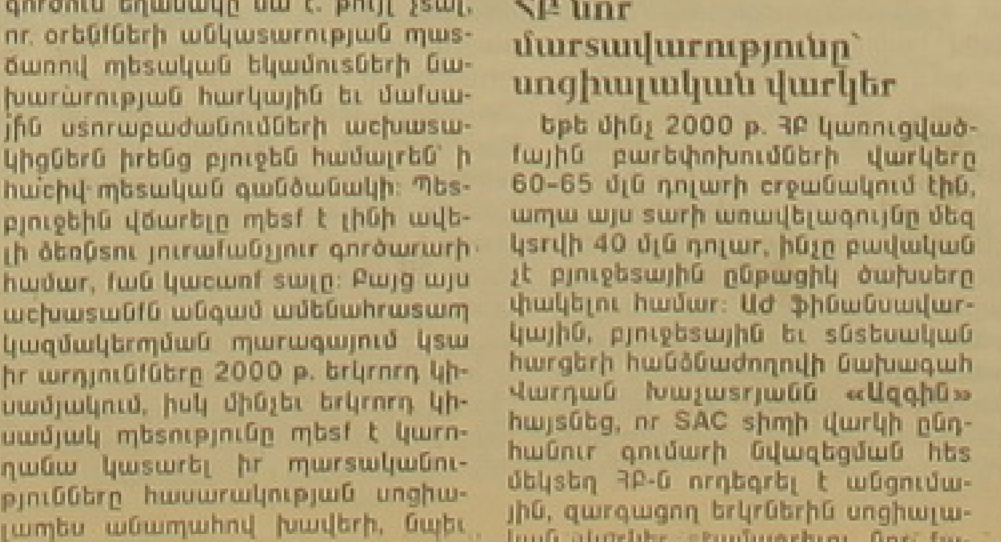

ՀԲ նոր մարտավարությունը՝ սոցիալական վարկեր

Եթե մինչ 2000 թ. ՀԲ կառուցվածքային բարեփոխումների վարկերը 60-65 մլն դոլարի շրջանակում էին, ապա այս տարի առավելագույնը մեզ կտրվի 40 մլն դոլար, ինչը բավական չէ բյուջետային ընթացիկ ծախսերը փակելու համար: ԱԺ ֆինանսավարկային, բյուջետային եւ տնտեսական հարցերի հանձնաժողովի նախագահ Վարդան Խաչատրյանն «Ազգին» հայտնեց, որ SAC տիպի վարկի ընդհանուր գումարի նվազեցման հետ մեկտեղ ՀԲ-ն որդեգրել է անցումային, զարգացող երկրներին սոցիալական վարկեր տրամադրելու նոր քաղաքականություն: Միջազգային ֆինանսական կազմակերպությունները [illegible] բացասական են տրամադրվում ազատական-շուկայական տնտեսակարգի նկատմամբ, արդյունքում կոմունիստական անցյալի կարոտախտն է՝ իր բոլոր քաղաքական հետեւանքներով:

ՀԲ-ն Հայաստանին եւս խոստանում է սոցիալական ուղղվածության վարկեր, ինչը նոր ուղեգիծ է միջազգային ֆինանսական այս կազմակերպության պատմության մեջ: Մակրոտնտեսական ցուցանիշների կայունացման ապահովությունից փորձ է արվում անցնել միկրոտնտեսության կարգավորմանը, իսկ միկրոտնտեսությունը որոշում է հասարակության բարեկեցության մակարդակը, համախառն ներքին արդյունքից քաղաքացուն բաժին ընկնող եկամուտների շրջանակը:

ՀՀ կառավարությունը դեռեւս ՀԲ-ի հետ չի հստակեցրել իր ստանալիք վարկային ծրագրերի ընդհանուր գումարը: Պարզ չէ վարկային վերմակի չափը, որի համեմատ մենք պետք է մեկնենք մեր ոտքերը: Վարչապետ Արամ Սարգսյանը նոր է վերադարձել Լոնդոնից, ուր բանակցություններ է վարել Վերակառուցման եւ զարգացման եվրոպական բանկի [illegible] կիցը բավական ցածր է: Ուստի քաղաքական կայունության ապահովումն ուղղակիորեն կպայմանավորի տնտեսական կայունությունը: Արամ Սարգսյանը հաջողել է որոշ տեղաշարժ արձանագրել Հրազդանի ՊՇԷԿ-ի 5-րդ էներգաբլոկի հետ կապված ծրագրերի, ինչպես նաեւ «Հայկական ավիաուղիների», «Զվարթնոց» օդանավակայանի բեռնահամալիրի հետագա շահագործման, կառավարման եւ մասնավորեցման, 2000 թ. աշնանը Լոնդոնում կազմակերպվելիք հայկական բիզնեսհամաժողովի, Հայաստանում ազատ տնտեսական, օֆշորային գոտիներ ստեղծելու վերաբերյալ: Լոնդոնյան այցի ժամանակ Արմենտելի համակարգում եվրաբանկի հետ մեր համագործակցությունը չի որոշակիացվել: Մնում է միայն ենթադրել, որ եվրաբանկի նախագահ Հորսթ Քյոհլերի գարնանը նախատեսված այցից հետո մենք հնարավորություն կունենանք խոսել վարկային նոր ծրագրերի մասին:

Գործարարներն արդեն կուշտ են խոստումներից

Սպասվում է տնտեսական կաթված, եթե ուշանան գործնական քայլերը

«Երկրում ստեղծված իրավիճակը եւ խաթարված կայունությունն իրենց կնիքն են դնում գործարար ակտիվության, օտարերկրյա ներդրումների ներհոսքի եւ արտահանման ծավալների վրա: Դրությունն էլ ավելի են խորացնում անցումային շրջանի համար չափազանց բարդ եւ խճճված տնտեսական օրենսդրությունը, տարվող տնտեսական քաղաքականության ոչ լիարժեք թափանցիկությունը, որոնք զուգակցվում են վերջին ժամանակներս աբսուրդի հասած ստուգումների հաճախականությամբ եւ բյուրոկրատական կամայականություններով, երբ գործարարի ամեն մի նախաձեռնություն դառնում է պատժելի եւ կապված է մեծ ռիսկի հետ»: Սա մի հատված է ուղղված ՀՀ նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանին երկրի արդյունաբերողների եւ գործարարների տարեմուտի ուղերձից, որը հասցեատիրոջը հանձնվեց տարեմուտյան ավանդական հանդիպումից առաջ: Այդ հանդիպումն էլ, որին մասնակցում էին երկրի նախագահն ու վարչապետը, մի քանի առանցքային նախարարներ ու մոտ 60 գործարարներ երկրի գործարար-արդյունաբերող էլիտան, որն ապահովում է բյուջեի մուտքերի առյուծի բաժինը, նրանց իսկ գնահատմամբ շատ ավելի անկեղծ էր ու բաց, քան մինչ այժմ եղած հանդիպումները երկրի իշխանությունների հետ: Քանի որ հանդիպումը գրեթե չի լուսաբանվել լրատվամիջոցներով, մասնավորապես մամուլում, մինչդեռ այդ օրը նախագահի ու վարչապետի կողմից հնչել են մի քանի կարեւոր խոստումներ, որոնք ՀԱԳՄ միության նախագահ Արամ Վարդանյանի գնահատմամբ կարելի է համարել «սենսացիոն», փորձենք հետադարձ հայացքով գնահատել այդ հանդիպումը:

Երկժամյա այդ հանդիպմանը նախագահն ինքը, բացելով անկեղծ խոսակցություն, հատուկ շեշտել է տեղական ներդրումների կարեւորությունը եթե նրանք ակտիվ լինեն, իրենց ներուժի չափով ներդրումներ կատարեն Հայաստանում, արտաքին ներդնողներն էլ չեն վարանի այստեղ ներդրումներ կատարել: Բարձրագույն իշխանությունը նաեւ կարեւորում ու «ֆիքսում է, որ եթե գործարար խավը ակտիվ չէ, ուրեմն տնտեսության մեջ որեւէ առաջընթաց ակնկալելը դժվար է»: Նախագահի այս խոսքերն էլ առիթ հանդիսացան, որ վերջիններս ավելի ակտիվ ու բաց խոսեն: Նրանց հարցադրումները բազմազան էին: Առաջինը վերաբերում էր պետական մարմինների անհարկի միջամտություններին: Հենց այդտեղ, ՀԱԳՄ նախագահի վկայությամբ, վարչապետը հայտարարել է, որ ստորագրելու է մի հրամանագիր, որով բացառվելու են ուժային կառույցների ստուգումները, միջամտությունները տնտեսվարող սուբյեկտների գործունեությանը: «Համարեք, որ արդեն ստորագրված է» ասել է նա: Ա. Մարգարյանի այս հայտարարությունն իրոք որ մեր օրերի համար կարող է սենսացիոն լինել: Նախագահն էլ իր հերթին նշել է, որ ստուգումները հասել են աբսուրդի, եւ ինքը, եթե ստուգումների մասին օրենքը նորմալ չլինի եւ ձգձգվի, նախագահական հրամանագրով կկանոնակարգի այդ բոլորը: Այդ երկու հայտարարությունները ոգեւորիչ էին գործարարների համար, որոնցից փոխարենը պահանջվել է անել ամեն ինչ [illegible] հանելու ու ակտիվացնելու գործունեությունը: Գործարարներին կոչ է արվել նաեւ անվարան իրականացնել բոլոր մտադրությունները: Պետությունը հանձինս նախագահի ու վարչապետի, պետք է սատարի բոլոր նախաձեռնությունները, չխանգարի: Նախագահի կողմից անձամբ առնվազն հինգ տարվա կայունության ու բոլոր նախաձեռնությունները պետության կսուրի ներքո բերելու երաշխիքներ են տրվել:

Գործարարների մյուս հարցադրումը իշխանությունների կողմից խոսքից գործի անցնելու երաշխիքներին էր վերաբերում: Հանդիպման մասնակիցները խնդրել են երկրի ղեկավարությանը մտածել խոսքերից ու խոստումներից գործին անցնելու մասին: Այսինքն, ինչ որ պետք է արվի, շուտ արվի, այլապես որոշումները կայացվում են վերեւներում, իսկ ներքին օղակներն ամեն ինչ անում են, որ դրանք ձախողվեն ու չիրականանան: Դրա պատճառներից մեկը, գործարարների կարծիքով, նաեւ այն է, որ օպերատիվ խնդիրները բարձրագույն ղեկավարությանն անընդհատ տանում են ճահիճը եւ թույլ չեն տալիս զբաղվել խորքային ու հեռանկարային խնդիրներով: Այսօր փաստորեն կարծես թե այդ երեսն է որոշում, թե ինչ պետք է արվի կամ չարվի: Շատ են հնչում հավաստիացումներ, բայց դրանք շուտով մտնում են «կառավարության ապարատային ճահիճը»: Այդ միտքը «Ազգի» հետ զրույցում Ա. Վարդանյանն ավելի պատկերավոր այսպես ձեւակերպեց «Ապարատային թանձր շերտերի ազդեցությունը առաջավոր գաղափարների եւ նախաձեռնությունների մարման եւ ոչնչացման գործում»: Ըստ Ա. Վարդանյանի, մասնավորապես նման մի ճակատագրի արժանացավ թեթեւ արդյունաբերության զարգացման ծրագիրը, որն առաջարկվել էր 98 թվականի աշնանը, սակայն չիրականացվեց, մտնելով «բյուրոկրատական թանձր շերտերի մեջ»: Ընդհանրապես, ապարատում կատարվող որոշումները չեն քննարկվում իրական դաշտում, որպես օրինակ հանդիպմանը բերվել են բենզինի եւ ծխախոտի ակցիզի մասին կառավարության որոշումները: Որոշումների եւ օրենքների նախագծերի քննարկումներին մասնակցելու, տնտեսության մասնավոր հատվածի հետ կայուն երկխոսություն ապահովելու նպատակով առաջարկվել է ստեղծել խորհրդակցական մի մարմին հանրապետության առաջատար գործարարների մասնակցությամբ, ինչպես նաեւ մի ներկայացուցիչ, որը կմասնակցի կառավարության նիստերին ու գործարարների կարծիքը կհասցնի գործադիր իշխանությանը: Հանդիպման երրորդ կարեւոր խոստումն էլ տվեց ՀՀ ֆինանսների նախարար Լեւոն Բարխուդարյանը: Երբ գործարարները բավականին խիստ գնահատեցին տնտեսական օրենսդրությունն ու դրա կիրառման մեխանիզմները, նա տեղեկացրեց, որ ինքը պատրաստել է մի կոնցեպցիա, որը կլուծի մի քանի առանցքային հարցեր:

Ընդհանուր առմամբ, Ա. Վարդանյանի գնահատմամբ, իշխանություն-գործարարներ հանդիպումը խիստ տարբերվում էր նախորդներից, «զգացինք, որ նախագահի եւ վարչապետի մոտեցումների ընդհանրություն կա», որն, անշուշտ, հուսադրող է: Հանդիպումից հետո նախագահը երկրի գործարար էլիտայի ներկայացուցիչներին ընդունելությունների տանը հրավիրել է ֆուրշետի, որի ընթացքում առաջին անգամ յուրաքանչյուր գործարար հնարավորություն ունեցավ ոչ պաշտոնական մթնոլորտում շփվելու նախագահի ու վարչապետի հետ եւ քննարկելու իրեն մտահոգող հարցերը: Մի խոսքով տարեվերջյան խոստումներն ու հավաստիացումները կայունության մասին, կարեւոր էին տարին լավատեսորեն սկսելու համար: Սակայն, արդեն քանի տարի շարունակ հանրապետության գրեթե մեռյալ գործարար մթնոլորտով, ներքին ու արտաքին ներդրումների ծիծաղելիորեն ցածր մակարդակով, աճող, բայց իրականում խիստ մտահոգիչ տնտեսական ցուցանիշներով, տարվող տնտեսական քաղաքականության եւ տնտեսության զարգացմանը խոչընդոտող բազմաթիվ այլ պատճառներով մտահոգ ուժերը, առաջին հերթին գործարար-արդյունաբերողները, ինչպես խոստովանեց նրանց միության նախագահը, այլեւս խոսքերին չեն հավատում: Նրանց պետք են իշխանությունների գործնական քայլեր, այլապես, ինչպես այդ մտահոգությունը կա վերոհիշյալ ուղերձում, հեռու չէ տնտեսական կաթվածը, որը, ցավոք, կարող է լինել վերջինը:

ԳԱՅԱՆԵ ՄՈՒՐՈՅԱՆ

Զարգացման հայկական գործակալությունն ու իր 7 հիմնավորումները

Դրանցից միայն երեքն են համապատասխանում իրականությանը

Որեւէ երկրում գործունեություն սկսելու մտադրություն ունեցող գործարարը նախեւառաջ փորձում է տեղեկանալ, թե որքանով է տվյալ երկիրը բարենպաստ ներդրումների համար: Հայաստանի որպես ներդրումների համար բարենպաստ երկրի վարկանիշի բարձրացմանը նպաստելը համարվում է Զարգացման հայկական գործակալության (ՀԶԳ) հիմնական նպատակներից մեկը: Սակայն այստեղ հարկ է, որ ցուցաբերվի իրատեսական մոտեցում եւ նկատի առնվեն կոնկրետ ցուցանիշներ: Ցավոք, Հայաստանում ներդրումներ կատարելու իր 7 հիմնավորումները հրապարակելիս, ՀԶԳ-ն այնքան էլ հետեւողական չի եղել վերոնշյալ պայմանների պահպանման հարցում: Որո՞նք են այդ հիմնավորումները:

1. ԱՄՆ եւ Մերձավոր Արեւելքի շուկաներ ներթափանցելու հնարավորություն:

Սա փոքր-ինչ վիճահարույց հիմնավորում է: Ճիշտ է, Հայաստանում ներկայումս գործող որոշ օտարերկրյա ընկերություններ արդեն նպատակադրվել են այստեղից Մերձավոր Արեւելք եւ հատկապես ԱՄՆ մուտք գործել, սակայն դրանք, ըստ ուսումնասիրությունների («Հայաստանում օտարերկրյա ուղղակի ներդրումները խոչընդոտող գործոնների հետազոտություն» ծրագրի հաշվետվություն), փոքրամասնություն են կազմում: Մեր երկիրը որպես կամուրջ դեպի ԱՄՆ տեսնում է Հայաստանում ներդրումներ կատարած ընկերությունների 42 տոկոսը, իսկ դեպի Միջին եւ Մերձավոր Արեւելք 32 տոկոսը: Այնպես որ, այս հիմնավորումը միայն մասամբ է իրատեսական:

2. Մասնավոր հատվածի զարգացման շարունակական բարեփոխումների իրականացում կառավարության կողմից:

Այստեղ նկատի է առնվում կառավարության կողմից սեփականաշնորհման քաղաքականության հետեւողական շարունակումը: Դա նպատավոր պայման կարելի՞ է համարել Հայաստանում ներդրումներ կատարելու համար: Համենայն դեպս այն փաստը, որ Հայաստանում գործող ներդնողների ընդամենը 21 տոկոսն է օգտվել սեփականաշնորհման ընձեռած հնարավորություններից, թույլ է տալիս բացասական պատասխան տալ այդ հարցին: Վերջերս կայացած Հայաստան-Սփյուռք խորհրդաժողովի մասնակից սփյուռքահայ գործարարների տեսակետներն էլ նույն եզրահանգմանն են բերում: Նրանք, վկայակոչելով հայաստանյան ձեռնարկությունների մասնաշենքերի եւ սարքավորումների մաշվածությունը եւ դրանց ղեկավարների «ոչ շուկայական մտածելակերպը», նախընտրում են իրենց գործունեությունը սկսել զրոյից: Հետեւաբար, այս հիմնավորումը որեւէ լուրջ քննադատության չի դիմանում:

3. Լիբերալ առեւտրային քաղաքականություն, բարենպաստ ներդրումային օրենսդրություն:

Նախ եւ առաջ հիշեցնենք, որ հարկային արտոնություններ տրվում են միայն 1 մլն դոլարի սահմանագիծը գերազանցող ներդրումների համար (2 տարի շահութահարկից ազատում, հաջորդ 3 տարին 50 տոկոսով զեղչով վճարում): Սակայն այս դեպքում արգելակվում են միջին եւ փոքր ներդրումները եւ երկրորդ 1 մլն դոլարը գերազանցող ներդրումների պարագայում, դարձյալ սփյուռքահայ գործարարների մեջ տարածված կարծիքի համաձայն, երկու տարվա արտոնությունը բավարար չէ օտարերկրյա ներդնողին գրավելու համար: Նրանց կարծիքով դա արդյունավետ կլինի արտոնությունների 5-10 տարվա ժամկետի դեպքում: Ինչ մնում է օտարերկրյա ներդրումների ոլորտը կարգավորող օրենսդրությանը, ապա այստեղ թերությունները պակաս չի զգացվում: Թվարկենք դրանցից մի քանիսը: Օտարերկրյա ներդրումներով ձեռնարկության գրանցման ժամկետը երկար է (30 օր), մեխանիզմը եւ չափանիշները ոչ հստակ, հստակ չէ նաեւ լիցենզավորման մեխանիզմը, գոյություն չունի հակամենաշնորհային օրենսդրություն, իսկ սնանկացման վերաբերյալ օրենսդրությունը թերի է եւ գրեթե չի կիրառվել: Նշված խնդիրների առկայությունը թույլ է տալիս պնդել, որ այս հիմնավորումը եւս չի համապատասխանում իրականությանը:

4. Փոքր, սակայն արագորեն զարգացող եւ լավ կարգավորվող բանկային համակարգ, կայուն ազգային արժույթ:

Ժխտել Հայաստանում բանկային համակարգի կայունացման գործընթացը, կնշանակի չտեսնել ակնհայտը: Սակայն խոսել արագորեն զարգացող համակարգի մասին դեռեւս չի կարելի, քանզի հենց ՀՀ կենտրոնական բանկի 1998 թ. տարեկան հաշվետվության մեջ նշվում է ընդամենը բանկային համակարգի կայունացման մասին (էջ 42): Եթե հիշատակենք նաեւ բանկերի կողմից տրամադրվող վարկերի բարձր տոկոսադրույքները, ապա բանկային համակարգի վերաբերյալ պատկերն առավել հստակ կլինի: Ինչ մնում է կայուն ազգային արժույթին, ապա գաղտնիք չէ, որ առանց Միջազգային արժութային հիմնադրամի եւ Համաշխարհային բանկի վարկերի անհնար կլիներ այդ կայունությունը երկար ժամանակ պահպանել: Ընդունելով հանդերձ բանկային համակարգում առկա դրական միտումները, ստիպված ենք արձանագրել, որ այդ հիմնավորման մեջ արտահայտված մոտեցումները չափազանցված են:

5. Արագ աճող տնտեսություն:

Այս հիմնավորումը ոմանց գայրույթը, մյուսների միայն ծիծաղն է առաջացնում: Պարզվում է մեր տնտեսությունն արագորեն աճում է, ինչպես, ասենք, եղել է Սինգապուրում կամ Թայվանում, սակայն մենք դրանից անտեղյակ ենք: Կամ գուցե այդ աճն իրենց կյանքում զգացել են միայն ՀԶԳ-ի աշխատակիցնե՞րը: Չնայած այս հիմնավորման առնչությամբ հակափաստարկների կարիք չկա, այնուամենայնիվ նշենք, որ մեր տնտեսության որեւէ ոլորտում կտրուկ աճ չի արձանագրվել: Իսկ, օրինակ, արդյունաբերական արտադրանքի ծավալը 1998 թ.-ին, նախորդ տարվա համեմատությամբ նվազել է 2,5 տոկոսով: Մինչդեռ 1997 թ.-ին այստեղ գրանցվել էր 0,9 տոկոս աճ: Կարծում ենք, մեկնաբանություններն ավելորդ են:

6. Բարձր, որակյալ աշխատուժ, գիտական ներուժ:

Այստեղ ճշմարտությանն ավելի մոտ կլիներ «էժան» բառն ավելացնելը: Բացի այդ, դա թերեւս առավել կշահագրգռեր հավանական ներդնողին: Իսկ «բարձր, որակյալ»-ի առնչությամբ հարկ է ընդգծել, որ մեր ձեռնարկությունների երկարատեւ պարապուրդը որոշակի բացասական հետեւանքներ է թողել նաեւ այստեղ: Մեր բանվորներից կամ ինժեներներից շատերն այժմ ավելի հմուտ են առեւտրում կամ այլ ոլորտում, քան իրենց արտադրական մասնագիտացման մեջ: Իրավիճակը նաեւ այլ փոփոխություններ է կրել գիտական ներուժի պարագայում: Մեր տեխնիկական գիտական մտքի ներկայացուցիչներից շատերը հեռացել են Հայաստանից: Առկա է եւս մեկ կարեւոր հանգամանք: Հայաստանի ցանկացած ձեռնարկության (անկախ գործելուց կամ չգործելուց) տնօրեն անպայման նշում է կադրերի ծերացման եւ նոր որակյալ կադրերի բացակայության խնդիրը: Այդուհանդերձ, հանուն ճշմարտության հարկ է արձանագրել, որ այդ հարցում դեռեւս ամեն ինչ կորած չէ, եւ այս հիմնավորումը, վերոնշյալ լրացմամբ («էժան» բառի), ընդհանուր առմամբ համապատասխանում է իրականությանը:

7. Համաշխարհային սփյուռք:

Սփյուռք մենք, անշուշտ, ունենք: Նա այս պարագայում դրական գործոն է նախ եւ առաջ մեր հայաստանցիներիս համար: Օտարերկրյա այլազգի ներդնողի համար հայկական սփյուռքի առկայությունը թերեւս մեր երկրի նկատմամբ վստահության լրացուցիչ ազդակ է: Սփյուռքի մեր հայրենակիցները կարող են իրենց անձնական օրինակով կամ այլ ձեւերով քաջալերել այլազգի ներդնողին: Հետեւաբար հարկ է այս հիմնավորումը ներկայացնելուց բացի, ուղիներ գտնել սփյուռքի ներուժի ճիշտ եւ նպատակային օգտագործման համար:

Այսպիսով, արձանագրենք: Հայաստանում ներդրումներ կատարելու ՀԶԳ-ի 7 հիմնավորումներից 4-ն ընդհանրապես կամ հիմնականում չեն համապատասխանում իրականությանը, եւ միայն 3-ն են (1-ինը, 6-րդը եւ 7-րդը) քիչ թե շատ իրատեսական: Մնում է միայն ենթադրել, թե ինչպիսին է Հայաստանում եւ նրա սահմաններից դուրս հայ բիզնեսի մրցակցությանն օժանդակելու իր առաքելությունը հռչակած կազմակերպության ղեկավարի եւ մյուս աշխատակիցների մասնագիտական պատրաստվածության որակը եւ, ցավոք, կասկածել այդ առաքելության հաջողությանը: Համենայն դեպս, օտարերկրյա ներդրումների ներգրավման հարցում նման կասկածների համար, բացի անիրական հիմնավորումներից, այլ լուրջ հիմքեր գոյություն ունեն: Ապացույց նույն ՀԶԳ-ի տվյալները: 1998 թ.-ին Հայաստանում ներդրվել է 241 մլն, 1999 թ.-ի 9 ամիսներին ընդամենը 30 մլն դոլար:

ԱՐԱ ՄԱՐՏԻՐՈՍՅԱՆ

ՎԻԵՆՆԱ

ԵԱՀԿ-ը տիրապետող դեր կխաղա ղարաբաղյան հակամարտության կարգավորման գործում

ԵԱՀԿ գործող նախագահ Վոլֆգանգ Շյուսելի ասուլիսը

ՎԻԵՆՆԱ, 14 ՅՈՒՆՎԱՐ, ՍՆԱՐԿ. Ավստրիան, որը 2000 թվականի հունվարին ԵԱՀԿ նախագահողի էստաֆետը վերցրել է Նորվեգիայից, կաջակցի Լեռնային Ղարաբաղի հակամարտության շուտափույթ կարգավորմանը: Այդ մասին հունվարի 14-ին կայացած մամլո ասուլիսի ժամանակ հայտարարել է ԵԱՀԿ գործող նախագահ, Ավստրիայի արտգործնախարար դոկտոր Վոլֆգանգ Շյուսելը ելույթ ունենալով ԵԱՀԿ մշտական խորհրդի քաղաքական խորհրդատվությունների անցկացման եւ որոշումների ընդունման գծով ԵԱՀԿ կանոնավոր գործող մարմնի նիստի ժամանակ:

Նրա խոսքերով, Ավստրիան առավելագույն ջանքեր կգործադրի ԵԱՀԿ Մինսկի խմբի աշխատանքի առնչությամբ, որը տիրապետող դեր կխաղա Լեռնային Ղարաբաղի շուրջ խաղաղ համաձայնագրի մշակման եւ ձեռք բերման գործում:

Պատասխանելով Հարավային Կովկասում անվտանգության համակարգ ստեղծելու առնչությամբ Հայաստանի եւ Ադրբեջանի նախագահների Ստամբուլի ԵԱՀԿ գագաթնաժողովի ժամանակ կատարած առաջարկության նկատմամբ ստեղծված վերաբերմունքի մասին հարցին Շյուսելն ասել է, որ դա շատ հետաքրքիր միտք է, եւ ինքը կպաշտպանի այն: Միեւնույն ժամանակ նա նշել է, որ դրա իրականացման նախապայմանը Լեռնային Ղարաբաղի հակամարտության խաղաղ կարգավորումն է, եւ այդ առնչությամբ արդեն դրական ազդանշաններ կան:

Անդրադառնալով 1999 թվականի հոկտեմբերի 27-ին Հայաստանի ԱԺ-ի նիստերի դահլիճում կատարված իրադարձություններին Շյուսելը նշել է, որ այդ ողբերգական դեպքերը խաթարել են ղարաբաղյան հակամարտության խաղաղ կարգավորման ընթացքը, սակայն անհրաժեշտ է շարունակել ջանքերն այդ ուղղությամբ: Շյուսելի խոսքերով, առաջիկա երեք շաբաթների ընթացքում ԵԱՀԿ Մինսկի խմբի ժողով տեղի կունենա, որի ժամանակ կքննարկվեն կարեւոր հարցեր:

Մինչդեռ, ԵԱՀԿ գործող նախագահը, պատասխանելով այն հարցին, թե ԵԱՀԿ-ը մտադի՞ր է արդյոք աջակցելու Հարավային Կովկասի պետությունների ղեկավարների գագաթնաժողովի կազմակերպմանը, ասել է, որ Հայաստանի եւ Ադրբեջանի նախագահների միջեւ բազմաթիվ շփումներ են տեղի ունեցել, որոնք Լեռնային Ղարաբաղի հակամարտության կարգավորման պարտադիր պայման են: Շյուսելի կարծիքով, ներկայումս Հայաստանի եւ Ադրբեջանի նախագահները ԵԱՀԿ-ի աջակցության կարիքը չունեն: «Եթե նրանք հանդիպելու ցանկություն ունենան, մենք այդ ուղղությամբ ջանքեր կգործադրենք», ասել է նա:

Անդրադառնալով Հարավային Կովկասում անվտանգության եւ համագործակցության համակարգի ստեղծման խնդրին ԵԱՀԿ գործող նախագահը նշել է, որ դա հնարավոր է միայն խաղաղ համաձայնագրի ձեռք բերման պայմանով, ուստի ԵԱՀԿ-ը պատրաստ է կարեւոր դեր խաղալ այդ հարցում:

Ավստրիան եւ ԵԱՀԿ-ը շահագրգռված են Հարավային Կովկասում անվտանգության եւ համագործակցության համակարգի ստեղծման մասին Ռոբերտ Քոչարյանի եւ Հեյդար Ալիեւի առաջարկություններով, այդ մասին հայտարարել է Ավստրիայի արտգործնախարարության պետքարտուղար դոկտոր Բենիտա Ֆերերո-Վալդները:

Ավստրիայի ԱԳՆ պետքարտուղարը հույս է հայտնել, որ երբ ստեղծվեն ԵԱՀԿ խաղաղարար զորքերը, ապա իրենց կհաջողվի դրանք առաջին հերթին Լեռնային Ղարաբաղ ուղարկել:

Իսրայելը քողազերծում է բանակցությունները

Իսրայելական «Հաարեց» թերթը հունվարի 13-ին ամբողջությամբ հրապարակել է Սիրիա-Իսրայել բանակցությունների 2-րդ փուլում ԱՄՆ-ի ներկայացրած աշխատանքային փաստաթուղթը: Այս արարքը սենսացիոն է, որովհետեւ նախագահ Բիլ Քլինթոնը խնդրել էր բանակցող երկու կողմերին պահպանել լիակատար գաղտնիություն երկխոսությանն առնչվող ամեն ինչի եւ հատկապես նշյալ փաստաթղթի վերաբերյալ: Արդ, չուշացավ Վաշինգտոնի դժգոհ արձագանքը: Նույն օրը պետքարտուղարության խոսնակ Ջեյմս Ռուբինը հայտարարեց, որ փաստաթղթի հրապարակումը վնասեց ամերիկյան ջանքերին եւ ավելի է դժվարացնելու ԱՄՆ-ի դերը բանակցություններում:

Քլինթոնն աշխատանքային այդ փաստաթուղթը հունվարի 7-ին հանձնել էր Սիրիայի ԱԳ նախարար Ֆ. Շարաային եւ Իսրայելի վարչապետ Է. Բարաքին: Այն ժամանակ դա ներկայացվեց իբրեւ ամերիկյան տեսակետ Դամասկոսի եւ Թել Ավիվի տարաձայնությունների եւ համաձայնությունների մասին: Այլ խոսքով, դա դյուրացնում էր բանակցային ընթացակարգը եւ խնայում ժամանակը:

«Հաարեց» թերթում հրապարակվածի համաձայն, ամերիկյան փաստաթուղթը բաղկացած է 9 կետից, որոնք վերաբերում են հակամարտ երկու կողմերի միջեւ առկա հիմնախնդիրներին: Առաջին կետում Դամասկոսը պնդում է, որ Իսրայելը իր զինված ուժերը եւ քաղաքացիներին դուրս բերի գրավյալ տարածքներից, մինչդեռ Թել Ավիվն առաջարկում է իր զորքերի վերաբաշխում եւ Գոլանի բարձունքում վերաբնակեցված 17 հազար հրեաների մնալն իրենց բնակավայրերում՝ սիրիական գերիշխանության ներքո: Մի այլ կետով նշվում է, որ կողմերը հաստատելու են դիվանագիտական եւ հյուպատոսական լիակատար հարաբերություններ, այդ թվում՝ դեսպանների փոխանակում: Ինչ վերաբերում է Հերմոն լեռան վրա գտնվող կանխազգուշացնող իսրայելական կայանքին, ապա Թել Ավիվը պահանջում է իր գործուն առկայությունն այնտեղ: Մինչդեռ Սիրիան նախընտրում է ԱՄՆ-ի եւ Ֆրանսիայի կողմից կառավարվող մի կայանք, որը լինի իր լիակատար հովանավորության տակ:

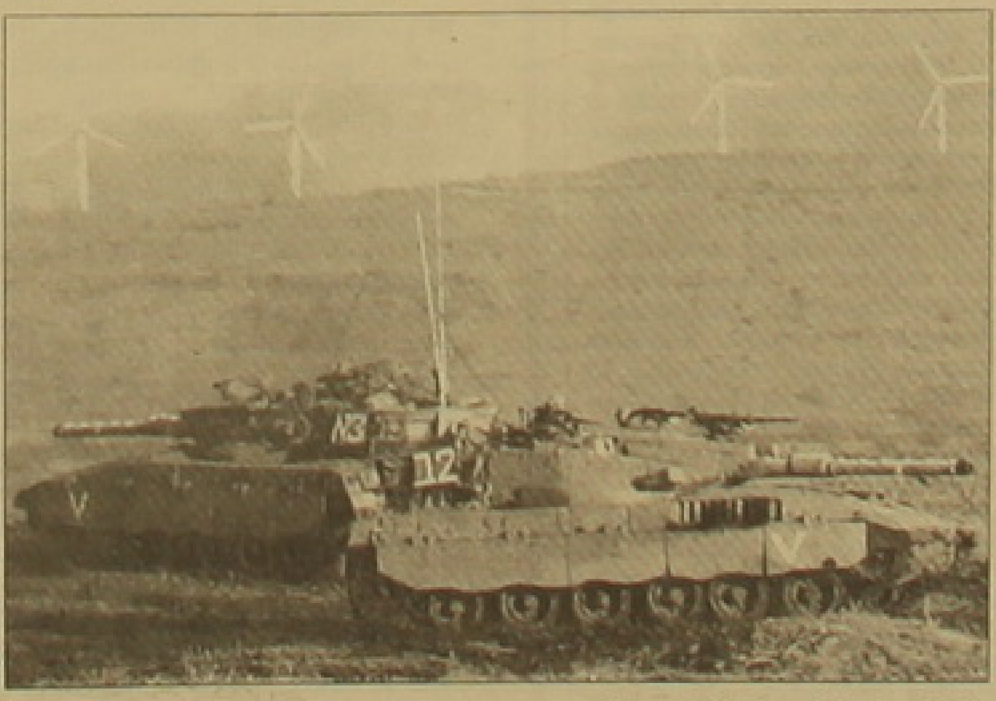

Իսրայելական տանկեր Գոլանում:

Ըստ դիտորդների, այդ փաստաթուղթը հրապարակել են վարչապետ Բարաքի մերձավորները՝ նպատակ ունենալով առաջին հերթին լիցքաթափել Գոլանից հեռանալու գաղափարին ընդդիմացող ուժերին, քանզի նա խոստացել է հանրաքվե անցկացնել դրա վերաբերյալ: Մյուս կողմից, Բարաքը հավանաբար ցանկանում է ստուգել տարածաշրջանային որոշ, մանավանդ խաղաղ կարգավորմանն առարկող ուժերի հակազդեցությունը: Եվ ըստ էության, այս ծիրում պետք է դիտել հունվարի 13-ի Քլինթոնի հեռախոսազրույցը Սիրիայի նախագահ Հաֆեզ Ասադի հետ, որը տեղի ունեցավ «Հաարեցի» հրապարակումից անմիջապես հետո:

Ա. ՄՈՎՍԵՍՅԱՆ

ԲԵՌԼԻՆ

Լուսանկարների ցուցահանդես՝ նվիրված 1955 թ. սեպտեմբերի 6-7-ը Ստամբուլում կատարված վայրագություններին

Թուրքիայի եւրոպական օպոզիցիան այս օրերին լայն քարոզարշավ է կազմակերպել՝ ստիպելու պետական շրջանակներին ոչ միայն պաշտոնապես ընդունել Հայոց ցեղասպանությունը, այլեւ, այսպես կոչված, «դեմոկրատական հանրապետության» տարիներին երկրի փոքրամասնությունների հանդեպ գործած ահավոր ոճիրները:

«Ցեղասպանության ընդդիմադիրների համադաշնությունը», նախագահությամբ Ալի Էրթեմի, առաջիկա փետրվարի սկզբին Բեռլինում կազմակերպում է լուսանկարների մեծ ցուցահանդես՝ նվիրված 1955 թ. սեպտեմբերի 6–7-ը Ստամբուլում տեղի ունեցած վայրագ իրադարձություններին: Թուրքական հատուկ ծառայությունների կազմակերպած այդ «գործը» ոտքի էր հանել թուրքական ազգայնամոլ ու կրոնամոլ շրջանակներին, որոնք հարձակում գործելով՝ թալանեցին ու ավերեցին հազարավոր վաճառատներ, խանութներ, մշակութային հաստատություններ, որոնք պատկանում էին հույն, հայ, ասորի, արաբ փոքրամասնություններին՝ Ստամբուլի կենտրոնական շուկայում: Այդ արյունալի դեպքերը, որոնք ծայր էին առել թուրք գաղտնի գործակալներից մեկի կողմից Սելանիկում (Հունաստան) Աթաթուրքի տանը կատարված պայթյունի «սարքումով», բոլորին ցույց տվեցին, որ ժողովրդավարությունը դեռեւս շատ հեռու էր շոշափելի իրականություն լինելուց թուրքական «նորածին» հանրապետությունում, որը տակավին ղեկավարվում էր միջնադարյան օսմանյան հոգեբանությամբ եւ այլատյացությամբ:

Հիշեցնենք, որ Ցեղասպանության ընդդիմադիրների համադաշնության պատվիրակությունը, գլխավորությամբ նախագահ Ալի Էրթեմի, 1999 թ. ապրիլի 24-ին Փարիզի Հայկական սփյուռքի հետազոտությունների կենտրոնի ղեկավարության հետ մասնակցեց Հայոց ցեղասպանության ոգեկոչմանը եւ ծաղկեպսակներ զետեղեց Ծիծեռնակաբերդի հուշահամալիրում:

ՀԱՐՈ ՄԱՍԻԿՈՆՅԱՆ
Փարիզ-Երեւան

ԲԵՅՐՈՒԹ

Լիբանանի նախկին վարչապետի հեռուստակայանով հայերեն հաղորդումներ են սկսվել

Այս տարի Լիբանանում կայանալու են երկրի խորհրդարանի 128 տեղերի համար ընտրություններ: Թեժ ընտրապայքար է սպասվում, որտեղ հիմնականում մենամարտելու են պետական իշխանությունն ու փողի իշխանությունը՝ ներկայացված վարչապետ Սելիմ Հոսսի ու նախկին վարչապետ, միլիարդատեր Ռաֆիկ Հարիրիի եւ վերջիններիս քաղաքական արբանյակների ընտրական ցուցակներով:

Լիբանանյան ընտրություններում միշտ էլ հաշվի են առնվում երկրի հայազգի քաղաքացիների ձայները, որոնք որոշիչ են հատկապես մայրաքաղաք Բեյրութում, ուր հայկական ձայների կշիռը կազմում է շուրջ 25 տոկոս:

Հաշվի առնելով վերոնշյալ փաստը եւ այն իրողությունը, որ լիբանանահայերը ավանդաբար քվեարկում են իշխանամետ թեկնածուների օգտին, ընդդիմադիր ղեկավար Ռաֆիկ Հարիրին հատուկ ուշադրություն է դարձնում հայերի ձայների մի մասն իր կողմը բերելու ուղղությամբ: Այս ծիրի մեջ, հունվարի 12-ից Հարիրիին պատկանող «Մուսթակբալ» («Ապագա») հզոր հեռուստակայանը սկսել է հեռարձակել լուրերի հայերենով թողարկման օրական մի ծրագիր, որը տեւում է ընդամենը 10 րոպե: Ծրագիրը վարում է հեռուստակայանի փորձառու հեռուստալրագրողներից Գրետա Դումանյանը:

Այս ծրագրի հեռարձակումը չի վրիպել Լիբանանի քաղաքական շրջանակների ուշադրությունից, որոնք նրա երեւան գալը առնչում են սպասվող ընտրությունների հետ, իսկ տեղական միակ անգլիատառ օրաթերթ «Դեյլի սթարը» հայերեն հեռարձակումները «շոու» է անվանել:

Մյուս կողմից, գոհունակությամբ հայտնենք, որ Լիբանանի հնչակյանների «Արարատ» օրաթերթը հաղթահարել է ֆինանսական պատճառներով փակման վտանգը եւ շուրջ մեկամսյա ընդհատումից հետո վերսկսել է հրատարակվել: Բարի ու անխափան երթ ենք մաղթում 1937 թվականից լույս տեսնող օրաթերթին:

ԳԵՒՈՐԳ ՅԱԶԸՃՅԱՆ

ՏԱՐԱԾԱՇՐՋԱՆ

Բաքվում հավաքվելու են ամերիկյան դեսպանները

ԲԱՔՈՒ, 14 ՀՈՒՆՎԱՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Վաշինգտոնը մեծ ուշադրությամբ է հետեւում կասպիական տարածաշրջանի իրավիճակին եւ այն գնահատում է՝ հաշվի առնելով ամերիկյան շահերը:

Հենց դրանով է պայմանավորված Բաքվում եկող շաբաթասկզբին Ադրբեջանում, Հայաստանում, Վրաստանում, Ղազախստանում, Թուրքմենստանում եւ Թուրքիայում ամերիկյան դեսպանների տարածաշրջանային հանդիպում անցկացնելու ԱՄՆ-ի պետդեպարտամենտի մտադրությունը, Ադրբեջանի նախագահ Հեյդար Ալիեւի հետ ունեցած հանդիպման ժամանակ հայտարարել է այդ երկրում ԱՄՆ-ի դեսպան Սթենլի Էսքուդերոն:

Ինչպես Փրայմ նյուսի թղթակցին այսօր հայտնել են Բաքվում Միացյալ Նահանգների դեսպանության մամլո ծառայությունում, այդ հանդիպմանը կմասնակցեն նաեւ ԱՄՆ-ի արտաքին քաղաքական գերատեսչության բարձրաստիճան ներկայացուցիչներ:

Դեսպան Սթենլի Էսքուդերոյի կարծիքով, եկել է ժամանակը, երբ պետք է կասպիական տարածաշրջանում ԱՄՆ-ի քաղաքական, ռազմական եւ տնտեսական ռազմավարության վիճակի եւ հեռանկարների խոր վերլուծություն կատարել:

Տնտեսական խնդիրների քննարկումը տեղի կունենա ԱՄՆ-ի առեւտրի պալատի եւ մերձկասպյան պետությունների ղեկավարների նիստում: Ծրագրվում է մի շարք համաձայնագրերի, այդ թվում նաեւ՝ ամերիկա-ադրբեջանական համաձայնագրերի ստորագրում:

Եվրամիության «ՏՐԱՍԵԿԱ» ծրագիրը կվերածվի միջազգային կազմակերպության

ԹԲԻԼԻՍԻ, 14 ՀՈՒՆՎԱՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Եվրամիության «ՏՐԱՍԵԿԱ» ծրագիրն այս տարվա փետրվարից կստանա միջազգային կազմակերպության կարգավիճակ:

Ինչպես Փրայմ նյուսի թղթակցին հայտնել է Վրաստանի տրանսպորտի նախարար Մերաբ Ադեիշվիլին, այս մասին որոշումը կընդունվի «ՏՐԱՍԵԿԱ» ծրագրի 12 մասնակից երկրների փոխվարչապետների եւ տրանսպորտի նախարարների՝ փետրվարի 25-ին Թբիլիսիում բացվող միջազգային խորհրդաժողովում:

Թբիլիսիի խորհրդաժողովի աշխատանքին կմասնակցեն նաեւ Եվրամիության բարձրագույն ղեկավարության ներկայացուցիչները:

Խորհրդաժողովում կստեղծվի միջկառավարական հանձնաժողով, որը կորոշի «ՏՐԱՍԵԿԱ» կազմակերպության ազգային համակարգողների եւ ազգային բյուրոների կազմը:

Եվրամիության «ՏՐԱՍԵԿԱ» ծրագրի իրականացումը Վրաստանում սկսվել է երեք տարի առաջ:

ԱԶԳ

Մշակույթ

Տառապանքի եւ հավատքի պոեզիան

Նաիրի Զարյանի դիմանկարի փորձ

1949 թ. սեպտեմբերի 24-ն իմ կյանքի հիշարժան օրերից է: Բանաստեղծություններս տետրը թեւիս տակ թակում եմ Մարքսի փողոցի թիվ 2 շենքի 8-րդ բնակարանում ապրող Ն. Զարյանի տան դուռը: Դուռը բացում է կինը (ինչպես հետո իմացա՝ արձակագիր Անժելա Ստեփանյանը): Շատ անպատեհ ժամանակ էր իմ այցելությունը. ճաշի ժամ էր: Եթե իմանայի, դուռը չէի ծեծի, բայց արդեն ուշ էր, պետք է ենթարկվեի իրավիճակին:

«Ո՞ւմ եք ուզում», հարցրեց կինը: «Ընկեր Զարյանի մոտ եմ եկել, բանաստեղծություններ եմ բերել», կարմրելով ասացի ես: «Անժելա, ո՞վ է, ի՞նչ է ուզում, թող ներս գա», ներսից ձայն տվեց Զարյանը: Ներս մտա: Զարյանը ճաշում էր: Տոլմայի հոտը բռնել էր սենյակը: Սեղանին այլեւս ընկան մրգերը, հյութեր, կանաչի: «Լսում եմ, երիտասարդ», բամբ ձայնով ասաց Զարյանը: «Բանաստեղծություններ եմ բերել, ընկեր Զարյան», մեղավորի նման ասացի ես: «Նախ միասին կճաշենք, նոր կկարդամ բանաստեղծություններդ», ասաց Զարյանը: «Ես սոված չեմ», ասացի ես, չնայած վեց ժամ դասախոսություն էի լսել ու ոչինչ չէի կերել: «Մինչեւ չճաշես, ոչ մի բանաստեղծություն», կտրուկ ասաց Զարյանը: Անժելա, ճաշ լցրու երիտասարդի համար»: Ես ուրիշ ելք չունեի, նստեցի սեղանի մոտ: Երբ հարցուփորձ անելուց հետո Զարյանն իմացավ, որ Ալավերդու շրջանից եմ, նոր եմ ընդունվել մանկավարժական ինստիտուտի բանասիրական ֆակուլտետը, վերցրեց բաժակն ու ասաց. «Շնորհավորում եմ, լավ սովորես ու սիրված ուսուցիչ լինես: Մեր դպրոցներին շատ են հարկավոր գրագետ ուսուցիչներ»: Ճիշտն ասած, այդ խոսքերն այնքան էլ իմ սրտով չէին, քանի որ ես ինձ ավելի շատ բանաստեղծ էի համարում: Ես լիկ-միկ ուտելով, ամաչելով մի կերպ «լռություն բռնեցի» սեղանի շուրջը: Վերջապես եկավ սպասված պահը: Զարյանն ինձ հրավիրեց իր աշխատասենյակ: Կարդաց մի քանի բանաստեղծություն: Կանգ առավ «Գիքորի» վրա: «Այս լավ է, որ «Գիքորը» քեզ ոգեւորել է, բանաստեղծություն ես գրել: Բայց ես կուզեմ ինքդ գրես քո տեսածի, զգացածի մասին: Դա արդեն քեզնից առաջ Թումանյանն զգացել է»:

Այդ հանդիպումից իմ մեջ տպավորվեց երկու խորհուրդ՝ շատ պիտի կարդամ գրողներին եւ շատ պիտի մշակեմ գրածներս:

1952 թ. ինստիտուտի վերջին կուրսում էի: Բանաստեղծություններ հանձնեցի «Գրական թերթին»: Սպասում եմ, թերթում չեն երեւում: Մեկ էլ լույս է տեսնում Ն. Զարյանի հոդվածը. «Մի քանի խորհուրդ սկսնակ բանաստեղծներին» («Գրական թերթ», 1952 թ., 17 հունիս): Պարզվեց, որ իմ բանաստեղծություններն էլ էին հանձնել անվանի գրողին, որոնց մասին նա բացասաբար էր արտահայտվել: «Գայլի մանկանը» բանաստեղծությունս համեմատել էր Ս. Կապուտիկյանի «Հայոց պատմության դասին» բանաստեղծության հետ եւ սյուժեների նմանություն գտել: Վերացական էր համարել «Գարնանային երգը», հիշեցնելով ռուսական հեքիաթի թագավորին, որն իր հրաձիգին հրամայում է. «Գնա չգիտեմ ուր, բեր չգիտեմ ինչ»: Ինձ այնուամենայնիվ ավելի շատ քաջալերում էր միակ շահավետ նախադասությունը. «Ս. Սուրադյանը գիտե ստեղծել սահուն տողեր եւ կուլտուրական հանգեր, բայց մեր քննությանը ենթակա ոտանավորներում դեռ չի սովորել ինքնուրույն ու կոնկրետ բանաստեղծություններ գրելու գաղտնիքը»:

1960 թ. լրանում էր Ն. Զարյանի 60-ամյակը: Խնդրեցի, որ այդ առթիվ իր սրտի խոսքն ասի «Ավանգարդի» ընթերցողներին: Չմերժեց: Հոդվածն ինքը բերեց խմբագրություն: Վերնագրել էր «Ավանգարդի» ընթերցողներին»: Հոդվածում շատ սրտառուչ, անկեղծ տողեր կային. «Ես չեմ օրորվում այն ինքնախաբեությամբ, թե ճանապարհս անցել եմ առանց խոչընդոտների. Ո՛չ: Ես ունեցել եմ ափսոսանքի պահեր արածներիս եւ չարածներիս համար: Բայց ինձ մխիթարում է այն միտքը, որ բոլոր դեպքերում ես ձգտել եմ ծառայել իմ ժողովրդին, մարդկությանը: Շնորհակալ եմ քեզանից, իմ հայ ժողովուրդ, որ գոյություն ունես եւ շողացնում ես իմ զմայլված հայացքի առաջ քո հանճարի գանձերը...»:

Հոդվածն անմիջապես ուղարկեցին տպարան: Զարյանը մտերիմ զրույց սկսեց աշխատակիցների հետ: Լուսանկարիչ Վարազդատ Սեւոյանն էլ ինձ ու Արամայիս Սահակյանին լուսանկարեց Զարյանի հետ: Նոր էր լույս տեսել Զարյանի «Սասունցի Դավիթ» վիպակը: Հրապարակի վրա գտնվող գրախանութից գնեցի, տարա տուն, թերթեցի. ամբողջ էջեր խառնված էին, մի քանի էջ էլ բոլորովին սպիտակ էր: Հաջորդ օրը գիրքը տարա գրախանութ. պարզվեց, որ երկու ուրիշ գնորդ էլ վերադարձրել են այդ գրքի խոտան օրինակները: Ես մի ռեպլիկ գրեցի «Տպագրական վրիպներ» վերնագրով եւ տպագրեցի «Ավանգարդի» 1967 թ. հունվարի 21-ի համարում:

Գրողների միությունում հանդիպեցի Զարյանին: «Խիստ բարկացած եմ վրադ, Սուրեն, չպետք է այս օրերին

գրեիր ռեպլիկը, կարող է վնաս հասցնել գրքիս վաճառքին»: «Բայց դա Ձեր մեղքը չէ, տպարանինն է», արդարացա ես, եւ հետո հեղինակի մասին ջերմ խոսքեր եմ գրել»: «Ջերմ խոսքերի համար շնորհակալություն, բայց, միեւնույն է, ռեպլիկն իմ օգտին չէ: Այդ նույնն է, թե արատով ծնված երեխային քարկոծեն, մինչդեռ սպասեիր գիրքը վաճառվեր, նոր գրեիր: Քսան հազար օրինակ է, հանաք բան չէ, ռեպլիկդ կխրտնեցնի գնորդներին»:

Ռադիոյի երիտասարդական հաղորդումների ավագ խմբագիրն էի: Զանգահարեցի Զարյանին, խնդրեցի, որ կոմերիտմիության 50-ամյակի առթիվ խոսք ասի գրական երիտասարդության մասին: Ձայնագրող օպերատորի հետ գնացինք: Նախ աչքի անցկացրի տեքստը, ոչ մի երիտասարդ գրողի անուն չէր տվել: Ես հայտնեցի իմ ցանկությունը:

– Ես չեմ կարող մեկի անունը տալ, տասինը չտալ, բոլորը կապստամբեն իմ դեմ: Ես ընդհանուր խոսքերով շնորհավորել եմ բոլորի տոնը:

Զարյանի խոսքը ձայնագրվեց եւ հաղորդվեց նույն օրը:

1955 թ. հունիսի 20: Գրողների միության կուսակցական կազմակերպության հաշվետու-ընտրական ժողով: Զեկուցեց Հարություն Մկրտչյանը: «Ինչպե՞ս կարող ենք մենք հանգիստ ապրել, երբ խուլիգանական տականքները վխտում են մեր շուրջը: Բանն այնտեղ է հասել, որ աշակերտները երդվում են գրողների անուններով», իր կրքոտ ելույթում ասաց Զարյանը: Ապա խոսեց Սեւանի պրոբլեմի մասին՝ առաջարկելով կտրուկ միջոցներ ձեռնարկել լճի մակարդակը պահպանելու համար:

1960 թ. մարտի 7. Գրողների միությունում քննարկվում էր «Կուսակցության 21-րդ համագումարի արդյունքները»: Ելույթ՝ ունեցավ Ն. Զարյանը եւ մի հայտարարություն արեց. «Կենտկոմի քարտուղար Սուրեն Թովմասյանը 21-րդ համագումարում, իր եզրափակիչ խոսքում հայտարարել է, թե իբր ես վերջերս դիմել եմ նրան եւ գանգատվել իմ նյութական նեղ վիճակից: Ընկեր Թովմասյանի այդ հայտարարությունը չի համապատասխանում իրականությանը: Վերջին տարիներին ես եղել եմ նյութապես ապահով եւ ընկեր Թովմասյանին երբեւիցե ոչ գրավոր, ոչ բանավոր չեմ գանգատվել, թե ես գտնվում եմ նյութապես նեղ վիճակում: Ես ինձ թույլ եմ տալիս հուսալ, որ ընկեր Թովմասյանը պատշաճ ձեւով կուղղի այդ բացարձակ եւ տարօրինակ թյուրիմացությունը, որով ինձ վիրավորել է կուսակցության եւ ամբողջ երկրի առաջ»:

Իմ օրագրում շատ գրառումներ ունեմ Ն. Զարյանի հետ կապված, սակայն դրանց մասին մի ուրիշ անգամ: Ամփոփեմ իմ խոսքը:

1970 թ. հուլիսի 11-ին Ն. Զարյանի տարելիցն էր: Նախորդ տարվա ամառանը ես ընտանիքով հանգստանում էի Անապայում: Երեւան վերադառնալիս հանկարծ ինքնաթիռում ձեռքս ընկան «Գրական թերթ», «Խորհրդային Հայաստան» թերթերը, որտեղից իմացա Զարյանի մահվան լուրը: Եվ քանի որ թաղմանը չէի եղել մասնակցեցի Զարյանի տարելիցի արարողությանը: Ժամը 12-ին Զարյանի տնից ուղեւորվեցինք քաղաքային գերեզմանոցի պանթեոն: Դերենիկ Դեմիրճյանի եւ Ազատ Վշտունու հուշարձանների հարեւանությամբ կանգնած էր բանաստեղծի հուշարձանը, որի վրա փորագրված էր՝ 1900-1969: Հավաքվել էին Զարյանի գրչակից բարեկամներն ու հարազատները՝ կինը՝ Անժելա Ստեփանյանը, Սիլվա Կապուտիկյանը, Գեւորգ Էմինը, Էդուարդ Թոփչյանը, Խաժակ Գյուլնազարյանը, Գարեգին Բեսը, Խաչիկ Եսայանը, Աշոտ Պապյանը, Անահիտ Սահինյանը, Սաղաթել Հարությունյանը, Արամայիս Սահակյանը, բանաստեղծի անվան դպրոցի աշակերտները: Մեջբերեմ միայն Ս. Կապուտիկյանի խոսքը. «Մեր կյանքը լի էր Նաիրի Զարյանով, դրա համար էլ մինչեւ հիմա կարծես տակ է վիշտը ու չենք զգում նրա հեռանալը: Բոլորիս հովանավորել է Զարյանը, նա միշտ շրջապատված է եղել գրական տարբեր սերունդների ներկայացուցիչներով: Ապրեց ու մեռավ տղամարդավարի՝ մահն ընդունեց կրծքաբաց... Մարմինը այստեղ է ամփոփված, բայց նրա հոգին ամենուր է, մարդկանց սրտերում»: Աշակերտներն արտասանեցին «Ինչո՞ւ չես խոսում հայերեն», «Հայոց լեզու» բանաստեղծությունները: Մագնիտոֆոնի ժապավենից հնչեցին Զարյանի ձայնագրությունները՝ «Ոտքս դրել եմ քարին յուր», «Ձայն հայրենականից» մի հատված, «Դու ինձ կփնտրես, երբ ես չեմ լինի», «Մոկաց Միրզա» երգը՝ իր հրաշալի կատարմամբ...

Նաիրի Զարյանի պոեզիան իր ժողովրդի տառապանքի, լուսավոր բաղձանքների, մաքառումների ու սխրանքների, վսեմ պահերի ու բախտորոշ օրերի մարմնավորումն է:

«Ռուշանի քարափը», «Հացավանը», «Արա Գեղեցիկը», «Ձայն հայրենականը», «Վրեժը», «Երկրորդ կյանքը», «Փորձադաշտը» «Ասք եռության» մեծածավալ գործերն ու «Ինչո՞ւ չես խոսում հայերեն», «Հայոց լեզու», «Հայրենի տուն», «Կոմիտաս», «Արգավանդի խնձորները» եւ այլ քնարական ընտրանին կազմում են մեր ժողովրդի անցած ճանապարհի գեղարվեստական տարեգրությունը:

Զարյանն այն ընտրյալներից է, որի անունը ապրելու է իրեն ծնող ժողովրդի սրտում՝ նրան միշտ ոգեւորելու, ապրեցնելու, արարելու, երազելու վսեմ զգացումով ու հավատով:

ՍՈՒՐԵՆ ՍՈՒՐԱԴՅԱՆ

ՊԱ՜Հ, ՊԱ՜Հ, ՊԱ՜Հ...

Ֆրանսիայի նոր գեղեցկուհին խառնածին է

Դեկտեմբերի կեսերին Փարիզում մրցույթով ընտրվեց Ֆրանսիայի 2000 թ. գեղեցկուհին: Դա 18-ամյա Սոնյա Ռոլանն է, որի հայրը ֆրանսիացի է, մայրը՝ ռուանդուհի: Ռուանդայի վերջին պատերազմի ժամանակ Սոնյան աֆրիկյան այդ երկրում էր, ապա հապճեպորեն վերադարձավ Ֆրանսիայի Կլյունի քաղաք, որտեղ նրա ընտանիքը բնակվում է մի սովորական բազմահարկ շենքում: Գեղեցկուհու թագադրման արարողությունը շատ հաջող է անցել: Սակայն, ինչպես նշում է «Պուենն» հանդեսը, հենց արարողության պահին Փարիզի Սեն Կլու արվարձանում կողոպտվել է մրցանակաբաշխության կոմիտեի նախագահ տիկին դը Ֆոնտենի բնակարանը: Պ. Ռ.

ՕՐԱՑՈՒՅՑ

Հունվար 15

- 1622 թ. ծնվել է ֆրանսիացի դրամատուրգ Ժան Բատիստ Մոլիերը:
- 1763 թ. ծնվել է ֆրանսիացի դերասան Ֆրանսուա Թալման:
- 1795 թ. ծնվել է ռուս գրող, դիվանագետ, հայ ժողովրդի բարեկամ, իր ժամանակի ամենակրթված մարդկանցից մեկը Ալեքսանդր Գրիբոյեդովը:
- 1809 թ. ծնվել է ֆրանսիացի սոցիալիստ Պիեռ-Ժոզեֆ Պրուդոն: Նա դեմ էր դասակարգային պայքարին, հեղափոխությանը:
- 1918 թ. ծնվել է քաղաքական գործիչ Գամալ Աբդել Նասերը, որը հետագայում դարձել է Եգիպտոսի պրեզիդենտը:
- 1917 թ. ծնվել է ռուս դերասան Եվգենի Լեբեդեւը:
- 1958 թ. մահացել է ռուս գրող Եվգենի Շվարցը, որը հիմնականում գրում էր բանահյուսական թեմաներով: Հայտնի են նրա «Սովորական հրաշք», «Ձյունե թագուհին» գործերը, որոնց հիման վրա ֆիլմեր են նկարահանվել:
- Այս օրը հին հայկական տոմարով Արաց ամսվա Արամազդ օրն է:

Հունվար 16

- Մ. թ. ա. 356 թ. ծնվել է զորավար եւ պետական գործիչ Ալեքսանդր Մակեդոնացին:
- 1464 թ. մահացել է Վերածննդի դարաշրջանի իտալացի քանդակագործ Դիզիդերիո դա Սետինյանոն, որը մեծն Դոնատելլոյի աշակերտն էր:
- 1749 թ. ծնվել է իտալացի դրամատուրգ եւ բանաստեղծ Վիտտորիո Ալֆիերին, որն իտալական դասական ողբերգության հիմնադիրն է եւ կերտել է բուռն արկածային կյանքով ապրող գրական հերոսներ:
- 1820 թ. հայտնագործվել է մոլորակի 1/6 մասը՝ Անտարկտիդան: Այդ հայտնագործության հեղինակը ռուս ծովագնաց Ֆադեյ Բելինսգաուզենն էր:
- 1838 թ. ծնվել է գերմանացի փիլիսոփա Ֆրանսուա Բրենտանոն:
- 1864 թ. ծնվել է ռուս քանդակագործ Աննա Գոլուբկինան, որն իր արվեստը կատարելագործել է ֆրանսիացի մեծ քանդակագործ Ռոդենի ղեկավարությամբ:
- 1891 թ. մահացել է ֆրանսիացի կոմպոզիտոր Կլեման Դելիբը:
- 1934 թ. ծնվել է խորհրդային ռուս դերասան Վասիլի Լանովոյը:
- 1957 թ. մահացել է իտալացի դիրիժոր Արթուրո Տոսկանինին:
- Այսօրը հին հայկական տոմարով Արաց ամսվա Մանի օրն է:

Հունվար 17

- 395 թ. մասնատվել է Հին աշխարհի ամենամեծ՝ Հռոմեական կայսրությունը: Այդ օրը միապետության վերջին կայսր՝ Թեոդոսը, մահից առաջ կայսրությունը բաժանել է 2 մասի՝ արեւելյան մասը տվել է ավագ որդի Արկադիոսին, իսկ արեւմտյան մասը՝ 12-ամյա Հոնորիոսին:
- 1600 թ. ծնվել է իսպանացի դրամատուրգ Կալդերոն դե-լա Բարկան: Նա երիտասարդության տարիներին հայտնի էր որպես քաջարի մենամարտող, այնուհետեւ դարձավ հոգեւորական: Դրամատուրգն անխոնջ ստեղծագործող էր եւ մահացել է գրիչը ձեռքին:
- 1734 թ. ծնվել է ֆրանսիացի կոմպոզիտոր Ֆրանսուա Գոսեկը, որը 1784 թ. հիմնադրել է թագավորական երաժշտական դպրոցը:
- 1863 թ. ծնվել է անգլիացի քաղաքական գործիչ Լոյդ Ջորջը, որը շուրջ 30 տարի եղել է Մեծ Բրիտանիայի քաղաքականության առաջին ջութակը: 1915 թ. նա երկրի վարչապետն էր եւ այդ պաշտոնում աշխատել է 7 տարի: Քաղաքական շրջանակներում նրան «աղվես» են անվանել:
- 1863 թ. ծնվել է ռուս դերասան եւ ռեժիսոր Կոնստանտին Ստանիսլավսկին:
- 1880 թ. ծնվել է ամերիկացի ռեժիսոր Մայքլ Սեննեթը, որն ամերիկյան կինոկատակերգության հիմնադիրն է եւ 1912 թ. ստեղծել է ստուդիա:
- 1884 թ. ծնվել է ռուս բանաստեղծ Սերգեյ Գորոդեցկին:
- 1783 թ. ծնվել է ֆրանսիացի գրող Անրի Մարի Բեյլ Ստենդալը:
- Այս օրը հին հայկական տոմարով Արաց ամսվա Ասակ օրն է:

ՆԱԻՐԱ ԹԱԴԵՎՈՍՅԱՆ

Ցավակցություն

Հայաստանի Թեքեյան մշակութային միության Կենտրոնական վարչությունը հայտնում է, որ ծանր հիվանդությունից հետո, կյանքի 69-րդ տարում վախճանվեց ՀԹՄՄ Կենտրոնական վարչության անդամ, գրականության մասնաճյուղի նախագահ, արձակագիր Վլադիմիր Հարությունյանը:

Խոր վշտով մեր ցավակցությունն ենք հայտնում հանգուցյալի հարազատներին:

Հուղարկավորությունը՝ հունվարի 15-ին, ժամը 14:00-ին, Կիեւյան փող. 4/4 շենքի 14 բնակարանից:

ՀԱՅՆԵՐԱՐՏԲԱՆԿԻ ԱՄՓՈՓ ՀԱՇՎԵԿՇԻՌ

Հազ. դրամ

	ԱԿՏԻՎՆԵՐ	30/09/99	31/12/99
1	Կանխիկ դրամական միջոցներ	458334	518237
2	Թղթակցային հաշիվներ	5793292	4954481
3	Վարկային ներդրումներ	13017486	12015458
	այդ թվում միջբանկային վարկեր	139503	282933
4	Տեղաբաշխված ավանդներ	1750000	0
5	Հնարավոր կորուստների պահուստաֆոնդ	(442,599)	(257,765)
6	Ներդրումներ արժեթղթերում	694197	1179353
7	Ստացվելիք գումարներ ֆակտորինգային գործառնությունից	3433178	2920017
8	Ֆինանսական լիզինգից ստացվելիք գումարներ	305103	0
9	Հիմնական միջոցներ եւ ոչ նյութական ակտիվներ մնացորդային արժեքով	1002331	964322
10	Այլ ակտիվներ	2,613,786	2,669,708
11	**Ընդամենը ակտիվներ**	**28,625,108**	**24,963,811**
	ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ		
1	Ցպահանջ պարտավորություններ	8214363	5378004
2	Ներգրավված ավանդներ	3767810	5796819
	այդ թվում իրավաբանական անձանցից	2398820	3731766
	ֆիզիկական անձանցից	1214460	2065053
	բանկերից	154530	0
3	Բանկերից ստացված վարկեր	14427625	11784825
4	Այլ պարտավորություններ	594196	515927
5	Ընդամենը պարտավորություններ	27,003,994	23475575
	ԿԱՊԻՏԱԼ		
5	Կանոնադրական կապիտալ	1,080,000	1,080,000
6	Լրացուցիչ վճարված կապիտալ	28,407	28,407
7	Գլխավոր պահուստ	58,021	58,021
9	Վերագնահատման պահուստներ	271,249	271,249
10	Չբաշխված շահույթ/ վնաս	183437	50559
11	Ընդամենը կապիտալ	1,621,114	1,488,236
12	Ընդամենը պարտավորություններ եւ կապիտալ	28,625,108	24,963,811

ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆ
Հայներարտբանկի ընդհանուր կապիտալի փոփոխության վերաբերյալ

Հազ. դրամ

ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ	30/06/99	30/09/99
Մեծությունը ժամանակաշրջանի սկզբում	x	x
Ընդհանուր կապիտալ, այդ թվում	1,306,113	1,621,114
Կանոնադրական հիմնադրամ	1,108,407	1,108,407
Ծանուցում. Իրացված բաժնետոմսերի քանակ (հատ)	1,080	1,080
Գլխավոր պահուստ	58,021	58,021
Եկամուտների պահուստներ	139,685	183,437
Վերագնահատման պահուստներ		271,249
Փոփոխություն ժամանակաշրջանի ընթացքում	x	x
Ընդհանուր կապիտալ, այդ թվում	315,001	
Կանոնադրական հիմնադրամ		
Ծանուցում. Իրացված բաժնետոմսերի քանակ (հատ)		
Գլխավոր պահուստ		
Եկամուտների պահուստներ մինչեւ շահաբաժինների վճարումը	43,752	·132,878
Վճարված շահաբաժիններ		
Ծանուցում. 1 բաժնետոմսի դիմաց վճարված շահաբաժիններ		
Վերագնահատման պահուստներ	271,249	
Մեծությունը ժամանակաշրջանի վերջում	x	x
Ընդհանուր կապիտալ, այդ թվում	1,621,114	1,488,236
Կանոնադրական հիմնադրամ	1,108,407	1,108,407
Ծանուցում. Իրացված բաժնետոմսերի քանակ (հատ)	1,080	1,080
Գլխավոր պահուստ	58,021	58,021
Եկամուտների պահուստներ	183,437	50,559
Վերագնահատման պահուստներ	271,249	271,249

ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆ
Հայներարտբանկի եկամուտների եւ ծախսերի վերաբերյալ

Հազ դրամ

ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ	30/06/99	30/09/99
Տոկոսային եկամուտներ	**3220336**	**4206079**
այդ թվում պետական արժեթղթերից	360961	501071
Տոկոսային ծախսեր	**2137222**	**2795548**
Զուտ տոկոսային եկամուտներ	**1,083,114**	**1,410,531**
Ոչ տոկոսային եկամուտներ	**308686**	**351006**
այդ թվում մատուցված ծառայությունների դիմաց ստացված եկամուտներ	172614	235167
արժեթղթերի վաճառքից ստացված զուտ եկամուտներ	(500)	(1,700)
արտարժութային գործառնություններից եկամուտներ	74414	86063
Ոչ տոկոսային ծախսեր	**834682**	**1131940**
այդ թվում կառավարչական ապարատի պահպանման ծախսեր	292307	395462
վճարված տույժեր, տուգանքներ	2192	32861
Զուտ ոչ տոկոսային եկամուտներ	**(525,996)**	**(780,934)**
Վարկերի գծով վարկերի եւ դեբիտորական պարտքերի հնարավոր կորուստների ծածկման պահուստաֆոնդին կատարված հատկացումներ	829275	856061
Արժեթղթերի եւ հնարավոր կորուստների պահուստին կատարված հատկացումներ	331	331
Պարտքերի գծով վարկերի եւ դեբիտորական պարտքերի հնարավոր կորուստների ծածկման պահուստաֆոնդին կատարված հատկացումներ	554943	833596
Ընդամենը հատկացումներ	**1,384,549**	**1,689,988**
Վարկերի եւ դեբիտորական պարտքերի հնարավոր կորուստների ծածկման պահուստաֆոնդի հաշվին ետհաշվեկշիռ դուրս գրված վարկերի վերադարձ	552487	612355
Վարկերի եւ դեբիտորական պարտքերի հնարավոր կորուստների ծածկման պահուստաֆոնդին մասհանված, բայց դեռեւս ետհաշվեկշիռ դուրս չգրված վարկերի վերադարձ	381448	420563
Արժեթղթերի եւ դեբիտորական պարտքերի հնարավոր կորուստների ծածկման պահուստի հաշվին դուրս գրված արժեթղթերի, ետհաշվեկշիռ դուրս գրված եւ չգրված պարտքերի վերադարձ	254	254
Վարկերի եւ դեբիտորական պարտքերի հնարավոր կորուստների ծածկման պահուստաֆոնդի հաշվին ետհաշվեկշիռ դուրս գրված պարտքերի վերադարձ	37440	38538
Վարկերի եւ դեբիտորական պարտքերի հնարավոր կորուստների ծածկման պահուստաֆոնդին մասհանված, բայց դեռեւս ետհաշվեկշիռ դուրս չգրված պարտքերի վերադարձ	17430	17430
Ընդամենը վերադարձ	**989059**	**1089140**
Զուտ մասհանումներ	**(200,320)**	**600848**
Շահույթ մինչեւ հարկվելը	**161628**	**28749**
Շահութահարկ	**0**	**11,373**
Զուտ շահույթ	**161,628**	**28,749**
Չբաշխված շահույթ	**161628**	**28749**

ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆ
Հայներարտբանկի դրամական հոսքերի վերաբերյալ

Հազ.դրամ

ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ	30/09/99	31/12/99
1. Դրամական հոսք գործառնական գործունեությունից	279,644	(185,787)
2. Դրամական հոսք ներդրումային գործունեությունից	2,010,408	2,947,944
3. Դրամական հոսք ֆինանսական գործունեությունից	(703,578)	(2,489,407)
Դրամական միջոցների զուտ աճ	1,586,474	272,750
Դրամական միջոցներ ժամանակաշրջանի սկզբում	58,805	1,645,279
Դրամական միջոցներ ժամանակաշրջանի վերջում	1,645,279	1,918,029

Հայներարտբանկի ժամկետային ավանդների տոկոսադրույքները

Ժամկետը	ԱՄՆ դոլար		ՀՀ դրամ	
	տարեկան	ամսական	տարեկան	ամսական
20-ից 30 օր	11%	0.92%	-	-
31-ից 90 օր	16%	1.33%	26%	2.17%
92-ից 182 օր	16.5%	1.38%	28%	2.33%
183-ից 273 օր	17.5%	1.46%	28.5%	2.37%
274-ից 365 օր	18%	1.50%	30%	2.50%

Գլխավոր տնօրեն Բ. ԱՍԱՏՐՅԱՆ

Գլխավոր հաշվապահ Կ. ՍԱՐԳՍՅԱՆ

BRITISH AIRWAYS

Ժամադրություն սիրած էակի հետ աշխարհի որեւէ գողտրիկ անկյունում Սուրբ Վալենտինի օրը

Աշխարհում որտե՞ղ կուզենայիք ձեր սիրած էակի հետ անցկացնել Սուրբ Վալենտինի օրը, ո՞ր գողտրիկ անկյունում։

Բրիտիշ էրուեյզ ավիաընկերությունը Հայ FM ռադիոկայանի եթերում անցկացվող մրցույթով կօգնի ձեզ իրականացնելու ձեր երազանքը։ Բայց նախ պետք է որոշեք՝ ո՞րն է լինելու այդ վայրը եւ ինչո՞ւ։ Գուցե առաջին ժամադրության հիշատակնե՞րը, ձեր սիրած էակի հետ համատեղ երազա՞նքը, ընտանիքի այլ անդամների կարո՞տը, վաղուց կորցրած սիրո հուշե՞րը...

Արձագանքեք Հայ FM-ի եթերով անցկացվող մրցույթին եւ ասեք, թե առաջիկա փետրվարի 14-ն աշխարհի ո՞ր վայրում եք երազում ձեր սիրածի հետ անցկացնել եւ ինչո՞ւ։ Պատճառը կարող է լինել շատ ռոմանտիկ եւ կամ շատ... զվարճալի։ Ձեր արձագանքը պետք է լինի առավել նպատակային, զգայուն եւ կամ պարզապես հախուռն։

Ձեր պատասխանը չպետք է լինի երկար։ Սոսկ մի քանի նախադասություն։ Կարեւորն ասելիքի էությունն է եւ ոչ թե ծավալը։

Բրիտիշ էրուեյզն ու Հայ FM-ը պատասխաններից ընտրելու են լավագույն երեքը, ամենահիշարժանները, եւ այդ 3 հաղթողներն ստանալու են երկուական տոմս, մեկն իրենց, իսկ մյուսը՝ սիրած անձի համար, միասին Բրիտիշ էրուեյզով թռչելու իրենց երազանքի վայրը, այսինքն՝ 200 չվերթեր աշխարհի տարբեր ուղղություններով, դեպի երազած վայրը կամ նրա մոտակայքը։

Ձեր արձագանքը պետք է ուղարկել փոստով՝ Նամակատուփ 102, 375010, եւ կամ անձամբ հանձնել Բրիտիշ էրուեյզի գրասենյակ՝ Սայաթ-Նովա 10։

Սկսած առաջիկա երկուշաբթի օրվանից, ամեն օր Հայ FM-ի եթերում հնչելու են լավագույն արձագանք-պատասխանները։

Շարունակեք ունկնդրել։

ԲՐԻՏԻՇ ԷՐՈՒԵՅԶԻ ԵՐԵՎԱՆՅԱՆ ԳՐԱՍԵՆՅԱԿ
Երեւան, 14 հունվար, 2000 թ.

BSC Business Support Center

bsc@bsc.am
www.bsc.am

BUSINESS SUPPORT CENTER

- Գործարար խորհրդատվություն
- Գործարար դասընթացներ
- Առեւտրի խթանում եւ տեղեկատվություն
- Գործարար օրենսդրության խորհրդատվություն

Հայտարարություն

Շտապ վաճառվում է 3 սենյականոց (96 քմ, եվրանորոգում) բնակարան քաղաքի կենտրոնում։

Հեռախոս 236897

ARMENTEL

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Արմենտել ՀՁ ՓԲԸ տեղեկացնում է, որ ավարտված են թիվ 39 ԱՀԿ-ի նոր թվային կայանից վերամիացման եւ Երեւանի Հյուսիս-արեւմտյան Գ-3 թաղամասի բնակելի շենքերի հեռախոսաֆիկացման աշխատանքները։ Գ-3 թաղամասի այն բնակիչները, ովքեր դիմել են հեռախոս ստանալու, հրավիրվում են 34, 35, 39 ԱՀԿ-ների բաժանորդների սպասարկման բաժին՝ Բաշինջաղյան 177 հասցեով, հեռախոսների տեղադրումը ձեւակերպելու համար։ Ձեզ անհրաժեշտ է ներկայացնել՝ անձնագիր, բնակելի տարածքի նկատմամբ Ձեր իրավունքները հաստատող փաստաթղթեր եւ վճարել հեռախոսի տեղադրման միանվագ ծառայության վարձ 24000 դրամ։

ԱՐՄԵՆՏԵԼ ՀՁ ՀԱՍԱՐԱԿԱՅՆՈՒԹՅԱՆ ՀԵՏ ԿԱՊԵՐԻ ՎԱՐՉՈՒԹՅՈՒՆ

ՀԵՌՈՒՍՏԱԾՐԱԳՐԵՐ

15 հունվար

9.00 Հայլուր
9.20 Հիթ շքերթ
9.50 Մարդը եւ բնությունը
10.20 Մանուկի կրպակ
10.30 «Ռեյգնի մանիֆեստը»
11.00 «Իմ սիրելի մարսեցին»
12.30 Բաբելոնից հետո
13.00 Մարզաշխարհ
13.30 Հող եւ ջուր
17.00 Հայլուր
17.20 Ոսկեփորիկ
18.05 Եթերը կանանց
18.45 Բանուգործ
19.00 Խորան լուսո
19.10 Համով լոտո
20.00 Կարծիք
20.25 Կամուրջ
21.00 Հայլուր
21.35 Պրեմիերա
21.45 Ջինուդ
22.20 Բոհեմ
23.00 Զտպանակ
23.40 Հայլուր
0.00 «Սպանության պատրանք»

Պրոմեթեւս

11.05 Մուլտֆիլմ
11.35 Երաժշտական խոհանոց
12.00 «Ֆերենց Լիստ» (2-րդ մաս)
18.00 Լուրեր
18.15 Մուլտֆիլմ
18.30 «Առաջինը չի վնասի»
20.00 Սոլի բանալի
20.30 Լուրեր
21.00 «Ուղեկիցները»
22.40 ART ակումբ
23.00 «Ալիքի գագաթին»

11.00 Շեյփինգ
12.00 Տոմար
14.00 Ոչ նշանավոր մարդկանց կյանքը
14.15 Հրապարակ
14.25 Մ/Ֆ «Առյուծ արքան-2»
15.50 «Էվիտա»
18.00 Հմայիլ
18.25 Ալամբրուչիկ
18.50 Մանուկի խոսնակ
19.30 Սուրհանդակ
19.50 «Ծննդյան տոնի նվերը»
21.10 Չոջիկ
21.30 Սուրհանդակ
22.00 Հանդիպում Յուրի Զորկաեֆի հետ
22.15 Հեսագիծ
23.05 Ոսկե սրինգ
23.30 Սուրհանդակ
0.00 Զրո ժամ
0.05 Մութ սենյակ
0.30 «Գիշերային կյանք»
ավարտին Սուրհանդակ

9.00 Նորություններ
9.10 Հովվի խոսքը
9.25 «Կուստոյի բոլոր ճանապարհորդությունները»
10.30 Նվագիր, հարմոն սիրելի
11.00 Նորություններ
16.00 Նորություններ
16.10 «Լեռնականը»
17.00 Մուլտայբուբեն
17.30 Լյուդմիլա Գուրչենկոն է. Ռյազանովի ծրագրում
18.20 Թեմա
19.00 Նորություններ
19.10 Կանացի պատմություններ
19.45 Գլուխկոտրուկ
20.20 «Երկուշաբթու երեխաները»
22.00 Ժամանակ
23.00 «Տես ով է խոսում»
0.40 «Ձմռան սառնամանիքին»

PTP

9.00 Մուլտծրագիր
9.30 Հայրիկը, մայրիկը եւ ես՝ սպորտային ընտանիք
10.30 PTP-ի փոստը
11.00 Բարի լույս, երկիր
11.35 Ինքդ քեզ ռեժիսոր
12.05 Հարյուրը մեկին
12.55 Մանուշակագույն մշուշ
13.25 Է՜խ, ճանապարհներ...
13.40 Ոսկե բանալի
14.00 Լուրեր
14.20 Դաշնություն
15.05 «Մեկը մեզանից»
17.00 Մ/Ս «Գաղտնի գործակալներ»
18.00 «Օրենք եւ կարգ»
19.00 Իմ ընտանիքը
20.05 Երկու դաշնամուր
21.00 «Անշլագ» եւ ընկ.
22.00 Լուրեր
22.45 Երկնագույն օգոնյոկ
1.05 «Թիրախները»

16 հունվար

10.05 Առավոտ լուսո
10.15 Բարեւ
11.45 Շախմատ 64
12.00 Ջինուդ
12.35 Մեր էկրանը
13.05 «Սպիտակ արջ արքան»
14.25 Մ/Ֆ «Հոգատար արջուկները»
15.45 «Սավեր»
17.30 Կրկեսային ծրագիր
18.00 Երգում է Սթիվի Ուոնդերը
18.30 Հայորդաց տներ
18.40 «Տնային կալանք»
20.25 Կարոս
21.00 Հայլուր
21.40 Պրեմիերա
22.00 Մանրամասներ
22.15 «Բիթլջուս»

Պրոմեթեւս

11.05 Մուլտֆիլմ
11.40 Գեղֆիլմ
13.10 Ժառանգություն
13.30 «Շան սիրտը»
15.40 Դասական երաժշտություն
16.10 Մուլտֆիլմ
16.40 Պույ-պույ
17.00 «Պրոմեթեւսը» ներկայացնում է
17.20 «Ճանապարհ դեպի Արլինգթոն»
19.15 Կուլիսների ետեւում
19.35 Միլենիում
20.05 Մոդուս
20.30 Տեսադաշտ
21.00 Միասին+
21.30 «Դեսպանորդը»
23.05 ART-ի աշխարհ
23.35 «Սահմանում»

11.00 Շեյփինգ
12.00 Տոմար
14.00 Ոչ նշանավոր մարդկանց կյանքը
14.15 Հրապարակ
14.25 «Մահվան ալմաս»
15.55 Մուլտֆիլմեր
16.10 Հեսագիծ
17.05 Գիսաստղեր
17.30 Ի դեպ
18.00 «Պարիր ինձ հետ»
20.00 «Արտի գինը սերն է»
20.30 Համերգ
21.10 Չոջիկ
21.30 Խուժան ալիք
22.00 Աստիճան
22.30 Ոգնի շոու
23.00 7 քար
23.30 «Աղօրինի ներխուժում»

9.00 Նորություններ
9.10 Ծառում եմ Ռուսաստանին
9.40 Դիսնեյ-ակումբ
10.10 Վաղորդյան աստղ
11.00 Նորություններ
11.10 Անլուրջ նորեր
11.30 Քանի բոլորը տանն են
12.05 «Ալֆ»
12.35 Առողջություն
13.05 «Հաղթողը»
15.00 Ճանապարհորդների ակումբ
15.30 Ռուսական թանգարան
16.00 Նորություններ
16.10 «Լեռնականը»
16.55 Խելոքներ եւ իմաստուններ
17.25 Դիսնեյ-ակումբ
18.20 Ինչպես է դա եղել
19.00 Նորություններ
19.10 Ծիծաղի համայնապատկեր
20.10 «Տերները եւ խուլը»
22.00 Սերգեյ Դորենկոյի հեղինակային ծրագիրը
23.00 «Լեոն»
1.15 Դահուկավազքի միջազգային մրցաշար

PTP

9.00 Ծառայում եմ հայրենիքին
9.25 Մուլտֆիլմեր
10.20 Մանկան շուրթերով
10.55 Բարի լույս, երկիր
11.30 «Անշլագը» եւ ընկ.
12.30 Լրիվ մոդեռն
13.00 Ռուսական լոտո
13.40 Գրքերի աշխարհ Լեոնիդ Կուրավլյովի հետ
14.00 Լուրեր
14.25 «Նորք»
16.05 Երկխոսություններ կենդանիների մասին
17.00 Հին բնակարան
18.00 Իրական կինո. «Ոսկյա երազ», «Գնացքի ժամանումը»
19.00 «Հայելուց» առաջ
19.15 «Ծուղակ միայնակ տղամարդու համար»
21.00 Հայելի
22.00 «Չեմ ուզում ամուսնանալ»
23.40 Հերթապահ բաժանմունք
0.05 «Էկզոտիկա»

17 հունվար

9.00 Հեռուստասերիալ «Սուրճ կնոջ բուրմունքով»
10.00 Հայլուր (սուրդոթարգմանությամբ)
10.35 Հեռուստասերիալ «Ռեյգնի մանիֆեստը»
11.00 Մուլտֆիլմ «Նապաստակի պոչը»
11.10 Գ/Ֆ «Թենեսիի հովիտը»
13.00 Հայլուր
13.20 Ռուբիկոն+
17.00 Հայլուր
17.20 Մուլտֆիլմեր «Չյունե հեքիաթ», «Շոկոլադե մկնիկներ», «Միկոլայի հարստությունը»
18.00 Հեռուստասերիալ «Սուրճ կնոջ բուրմունքով»
19.00 1 լուր
19.10 Հայի բախտ
20.00 Ձեռագիր
20.35 Տունտունիկ
21.00 Հայլուր
21.40 Հեռուստակատալոգ
21.45 Պրեմիերա
22.00 Կրկնվող ֆիլմերի էկրան. գ/ֆ «Երբ ուշանում են զագսից»
23.40 Հայլուր
00.00 Կեսգիշերային ճեպընթաց
01.00 Ռուբիկոն+

Պրոմեթեւս

09.05 Վաղ առավոտյան
10.00 Մուլտֆիլմ
10.10 Գ/Ֆ «Հայրիկ»
11.25 Նեպտունյան երգեր
11.55, 18.05, 20.30, 23.50 Լուրեր
18.20 Մուլտֆիլմ
18.30 Գ/Ֆ «Սուրբ Պետրոսի արցունքները»
20.05 Երաժշտական ծրագիր «Սոլի բանալի»
21.00 Գեղֆիլմ «Անմահ սիրեցյալը»
22.55 Երգիծական ծրագիր «Անուշ լինի»
23.15 Ուշ երեկոյան

19.00 «Չոջիկը» ներկայացնում է
19.30, 21.30, 23.30 Սուրհանդակ
19.50 Ավեստա
20.15 Սերունդ
20.30 Ասպարեզ
21.10 Չապլինի ֆիլմերից
21.50 Գ/Ֆ «Տանգոն եւ Քեշը»
24.00 Զրո ժամ
0.05 Գ/Ֆ «Մր միլիմետր»
(ավարտին Սուրհանդակ)

16.00 Նորություններ
16.20 Մուլտսերիալ «Գազանների մենամարտը»
16.50 Ինչը ինչպես
17.00 Աստղային ժամ
17.25 ...Մինչեւ 16 եւ բարձր
18.00 Սերիալ «Քնքուշ թույն»
19.00 Նորություններ
19.25 «Բաղնիքդ անուշ» Միխայիլ Եվդոկիմովին հյուր
19.55 Մենք եւ ժամանակը
20.50 Սերիալ «Տոկուն աղջիկները» (դերերում՝ Պ. Անդերսոն, Մ. Քալվեր, Ճ. Բեյքեր, ԱՄՆ, 1998 թ.)
21.45 Բարի գիշեր, երեխաներ
22.00 Ժամանակ
23.00 Գ/Ֆ «Ընդհատված թռիչք. հազարամյակ» (դերերում՝ Ք. Քրիստոֆերսոն, Ճ. Լեդ, ԱՄՆ, 1989 թ.)
00.55 «Հայացք»
01.35 Նորություններ
01.55 Դետեկտիվ սերիալ «Մայք Համմեր. մեռածի ուս»

PTP

17.00 Խանութ բազմոցի վրա
17.30 Մուլտսերիալ «Գաղտնի գործակալները»
18.00, 20.00, 22.00, 02.00 Լուրեր
18.20 Աշտարակ
19.05 Սերիալ «Լոս Անջելեսի տաքը 2»
20.30 Սերիալ «Պետերբուրգյան գաղտնիքներ»
22.45 Համաշխարհային բեսթսելեր «Սերն ամեն ինչ ներում է» (ԱՄՆ)
00.40 Հեռուստատեսային հատուկ մարզական ստորաբաժանում. հերթապահ բաժանմունք
00.55 «Սպորտ+TV»
02.20 Խանութ բազմոցի վրա

ՍՓՅՈՒՌ ՏԵՂԵԿԱՏՎՈՒԹՅՈՒՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԵՎ ԼԵՌՆԱՅԻՆ ՂԱՐԱԲԱՂԻ ՁԵՌՆԱՐԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ
հեռախոսով (590000), տեղեկագրքով (1800 դրամ), սկավառակով (3600 դրամ), INTERNET ցանցով (www.arminco.com/spyur; spyur.acc.am; armscape.com/spyur)

«Տիգրան Մեծ» հրատարակչության տպարան. Երեւան-23, Արշակունյաց 2. Գրանցման թիվ 65. Դասիչ 69150. Պատվեր 1183. Տպաքանակ 4000. Ստորագրված է տպագրության 13. 01. 2000. Գինը 100 դրամ